Хориин, Тарбагатайн, Захааминай, Зэдын, Яруунын механизаторнууд!

Орооһо таряа, кукуруза хуряалгаяа удаарууулжа, намарай паар мууса хахалжа, республикаяа гэдэргэ татажа байнат

Нүхэд! Гээгдэлһээ гарахые оролдыт

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 212 (9965) | 1962 оной сентябриин 6, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Сахилгаан дохёо

...Кабанскын совхозой түрүү комбайнер Роман ...нов „СК-3" комбайнаар табан үдэрэй тур...да 110 гектар таряа хадаа. Тиихэдэ августын ...най үдэр нормоёо гурба дахин үлүүлэн ...ргээ гэхэ гү, али 30 гектар хадаба.

***

„Эрдэм" совхозой (Мухар-Шэбэр) нэгэ...хи отделенидэ 113 гектар горох тариг...һан байгаа. Тэрэнэйнь 100 гектар саб...гдабашье, баалнуудынь саг соогоо ...хигдоогүй байшоо. Тиигэжэ гээлтэ хо...лтодо оруулна.

Юундэ иимэ ушар үзэгдэнэб гэжэ ...вхозой главна агроном нүхэр Н. Ижев...й, отделениие даагша нүхэр К. Анто...ѳ гэгшэдһээ асуугдахаар.

Хэжэнгын совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралда

ГАНСАЛ БОРОО ЗЭМЭТЭЙ ГҮ?

...Бороо, бороо... Бороо ехээр ...э таряа хадалга, хуряалгые ...ынь ябуулнагүй. Бирагүйл ...тай болоод байнабди,— гэһэн ...Хэжэнгын совхозой хүтэл...шэд, фермэнүүдые эрхилэг...дуулаха байхат. Үнэхөөрөө ...дэ һая болотор бороо хура...лжа, ажал хүдэлмэриие ни...эргэнь татаһан байна. ...гансахан лэ хура борооһоо ...таряа хуряалга унжагайраа ...аргагүй. Августын ..., 29-нэй үдэр ...бороо таһалга...орожо, таряа ха...агүй байгаа һэн ... Теэд тэрээнһээ ...һала сэлмэг, таряа хадажа ...р байгаа. Гэбэшье совхозой ...фермэнүүдтэ лафетнэ жат..., комбайнуудынь мүртэй хү....

...тэнэ. Тиигээд комбайнуудай эндэ ажаллажа эхилхэдэ полинуудайнь захаар мүр гаргагдаагүй байгаа. Тиимэһээ түрүүшээр хадажа эхилһэн лафетнэ жатканууд полинуудайнгаа захыень тойроходоо баалнуудыень үдхэн үбһэн соогуур, харгы дээгүүр тараажархиһан байна. Тиихэдэ анхан мүр гаргахадаа тракторнуудай ула доогуур нилээд ехэ тараан гэшхэгдэжэ дарагдаа. Иигэжэ ажаллахадань энэ полиин хэды ехэ тараан гээлтэ хоролтодо оробо гээшэб.

Тэрэшэлэн энэ фермын тоог дээрэ баһал бирагүйхэн байдал үзэгдэнэ. Тэрэниинь хараад тоогшье гэжэ нэрлэхэнь бэрхэтэй. Эндэ һая сагаадагдажа эхилһэн хэдэн амбаар, сарай, сэгээн талада цементээр шала хэжэ байһан газарһаа бэшэ юушье үгы. Гадна энэ тоог дээрэ хоёр гурбан эбдэрхэй зернопульт, таряа сэбэрлэдэг машинанууд харагдана. Ажаллажа байха хүнүүдшье үсөөн. Бидэнэй ерэхэдэ таба-зургаан хүн таряа буулгаха талмай бэлдэжэ байба.

—Би энэ тоог һая тушаажа абаа хүм. Таряа сэбэрлэдэг машинануудые заһажа бэлэн болгоод байтарнай бригадир нүхэр Батацыренов тэрэниие мнай ондоо тээшэнь абаашуулаа. Тоог дээрэ ороһон таряагаа юугээр сэбэрлэхэ зон гээшэбибди. Мэдэхэ юумэ үгы. Эндэ байһан зернопульт, зернопогрузчик хүдэлгэгдэхэ аад, тэдэмнай моторгүй юм,— гэжэ тоогые даагша С. Цыденов гараа дэлгэнэ.

Эндэ бүхыдөө 500 тонно тараан сэбэрлэгдэжэ гүрэндэ тушаагдаха, үрэһэ хүрэнгэдэ хаагдаха юм. Теэд иимэ задагай зайдан байһан тоог дээрэ эды ехэ тараан хэзээ сэбэрлэгдэжэ дүүрэхэб даа.

САЙЛАХА БУХЭНДӨӨ—ТРАКТОРААР

Сентябриин 3-да баһал наратай дулаан үдэр болобо. Совхозой главна агроном нүхэр Тайновтай хоёрдохи, гурбадахи фермэнүүдээр ябанабди.

—Одоол наратай үдэрнүүд тогтожо мүнөөдэрһөө бүхы фермэнүүдтэмнай баал суглуулан сохигдожо эхилхэнь,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ. Үнэндөө фермэнүүдтэ ябахадамнай таряа хадажа байһан нэгэшье агрегат харагдабагүй. Наранай үдэһөө үнгэржэ байхада харахадамнай Хэжэнгын айлнуудай газаагуур арбаад комбайн һарайлдажа, байраһаашье хүдэлөөгүй байгаа.

—Таряалан дээрээ гарахаяал байнабди, мэнэ гарахамнай,—гэжэ механизаторнууд хэлэнэ, теэд гарахашье гээгүй байгаа һэн.

Худан голой зүүн бэеэр үргэн ехэ поли нэмжынэ. Теэд хүдэлжэ байһан нэгэшье агрегат харагданагүй. Харин энэ полиин урда үзүүртэ хүхэ шарэтэй «Беларусь» трактор хурдан түргэнөөр ябажа таряа хадана. «Энэ манай эрхим механизатор Степан Гладких гээшэ. Таряанда ороһонһоо хойшо гансаараа 300 гектар хадаад байна» гэжэ нүхэр Тайнов хэлэнэ. Теэд ажаллажа байха бэшэ агрегадуудынь хаана юм? Эндэ аяар 6 жатка хүдэлхэ ёһотой гэжэ главна агроном хэлээ һэмнай... Полиин дунда орхигдошоһон жатканууд эндэ тэндэ орбойлдоно. Бэшэ юуншье үгы. Харин ургажа байһан таряае хэмхэ даруулан ошоһон тракторай мүрнүүд лэ харагдана. Аа, эдэмнай трактораараа сайлахаяа ошоо ха юм. Нээрээшье эндэһээ 2 модоной тухайда байһан отогто ерэхэдэмнай хэдэн тракторнууд зэргэлжэ байшанхай, хэдэн шииираг улаан хүбүүд «сайлаабди» гэжэ байба.

—Хээрэмнай эдеэ хоолшье абаашажа үгэнэгүй, теэд ябагаар ерэхэмнай холо байна, тиигээд трактораараа ходо сайлахаяа ерэнэбди,— гэжэ тракторист Александр Цыренжапов хэлэнэ. «Түмэр морёор сайлахаяа залардагнай хэд гээшэб: залуу трактористнууд А. Шоёнешеев, К. Ахмедзянов гэгшэд. Энээниие фермын эрхилэгшэ Ц. Амагаев мэдэжэ байгаад ямаршье хэмжээ абанагүй. Мүн механизаторнуудта поли дээрэнь эдеэ хоол абаашажа үгэхэ тушаа анхаралаа табинагүй.

Эдэ мэтэ дутагдалнууд ганса нэгэн бэшэ ха юм. Иимэрхүү байдал совхозой бусадшье фермэнүүдтэ үзэгдэнэ. Хура бороо орохын хажуугаар эдэ дутуу дунданuудай ургаса хуряалгын хүдэлмэриие гэдэргэнь татажа байһаниинь элитэ. Совхоз бүхыдөө 14400 гектар орооһо таряа хадаха, хуряаха аад, тэрэнэйнгээ оройдоо хахадынь хадаад, баалнуудаа һаял суглуулжа, хуряажа эхилбэ. Мүн 41 мянган центнер таряа тушааха аад, нэгэшье центнер тушаагаагүй. Илангаяа дүрбэдэхи, табадахи, зургаадахи фермэнүүд ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Жэшээлхэдэ, дүрбэдэхи фермэ (эрхилэгшэнь Б. Доржиев) 2000 гаран гектар таряа хуряаха аад, оройдоол 600 гаран гектар хадаа.

...ран САГАА ХИИ АЛДАНА

...брнин хоёрой сэлмэг дулаа...р совхозой нэгэдэхи фермын ...и дээгүүр ябабабди. Ушхай...онһоо гараад полевой стан ...ерэхэдэмнай «С-6» түхэлэй ...байнай хажууда хэдэн ме...орнууд байба.

...най хура бороон орожо ...шье мүртэйгөөр ябабагүй. ...даа заһажа баалнуудые ...а сохихоор болгожо бай...—гэжэ механизаторнууд хэ...

...хүдэлмэреэ хэзээ дүүргэхэ ...гэжэ асуухадамнай:

...ох хоёр гурбан үдэр соо ...о зон аабзабди,—гэжэ эндэ ...байһан механизатор Вла...Татилов хэлэнэ.

...һүүлэй гурба дүрбэн үдэр ...роодо хүдэлөөгүй байхадаа ...байнуудаа тааруулан тодхо...лаа һаа, мүнөө механиза...һаадгүй ажаллажа байха ... Тиигээд тэрэ үедэнь ажал...мүнөө болоһон хойно ком...заһажа хайран сагаа гээ....

...ээ гараад ябахада, полевой ...хойноxи үргэн поли дээрэ ...агрегат харагдаба. Теэд тэ...ниинишье мүртэйгөөр хү.... Юун болоо гээшэб?

...р комбайн эбдэрээд байна. ... гурбадахи агрегадтань ...т Р. Тыхеев ажаллаха аад, ...бан үдэрэй архидажа, ...шалдаад гэртээ хэбтэнэ. ...хүдэлхэ хүн олдоногүй,— ...ые эрхилэгшэ Д. Жамса...лэнэ.

...гадуудтнай хоёр халаан ...үниндөө ажаллана гү,— ...рхоходомнай: — Үгы ааб ...ндөө хүдэлхэһөө байтагай ...е булта агрегадууд мүр...агүй, эбдэрнэ, һаатана. ...аан болож ажаллаха ме...рнуудшье үгыбди,—гэжэ ...хилэгшэ хэлэнэ.

...дэ дутагдалнуудһаа боло...и агрегадуудайнь ажалай ...тон бага. Жэшээлхэдэ, фер...түү механизаторнууд М. ...ков, А. Кубасов, В. Га...дэй даадаг агрегадуу...хоног соо тус тустаа 189, ...р таряа хадаад байхада, ..., А. Огурцов, Я. Арефьев ...дай агрегадууд энэ үе ... 80—90 гектар таряа

...ДАГ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД ГЭЭШЭБ?

...тон муугаар хадажа, ...лтодо оруулна. Залаата ...та 600 гаран гектар шэ...гданхай, хабтайжа хэб...

Тиихэдэ тус совхоздо намарай эртын паар ехээр хахалагданагүй. Энээн тушаа, мүн механизаторнуудай хүдэлмэриие хоёр халаан болгожо эмхидхэхэ тушаа хөөрэлдөөн һаянайл болоҗо байна. Совхозойхид бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхажа, таряа хуряалгые түргэдхэхэ бэзэ гэжэ найдахаар.

М. Намжилов,
манай тусхай корр.

Таряалан дээрэхээ мэдээсэлнүүд

Хяагтын «Дружба» колхозой нэгэдэхи отделениин лафетнэ жаткын машинист Иннокентий Карпович Фролов һүүлэй 2 үдэрэй туршада 183 гектар хадаа. Августын 31-дэ 41 га сабшаа. Тэрэнэй жэшээгээр энэл колхозой хоёрдохи отделениин лафетнэ жаткын машинист Б. Д. Доржозапов 5 үдэрэй туршада 174 га гэхэ гү, али халаан соогоо 35—38 гектар хүрэтэр хадаба.

Тэрэшэлэн силоснэ комбайнай машинист Георгий Жарников үдэр соо 18 гектарта хүргэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Ажалай охин замханагүй

СЭЛЭНГЭ. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай колхозууд болон совхозой полинууд дээрэ таряа хуряалгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябажа байна. Сентябриин 3-най мэдээгээр, аймаг дотор 12 мянган гектар талмайн тараан хүряагданхай. Тэрэнь түсэбөөр хараалагдаһанай 30 процент болоно.

Энээнтэй хамта комбайнуудһаа таряа зөөлгэ һаадгүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Мүнөө үедэ колхозууд болон совхозой тоогуд дээрэ хамта 40 мянга гаран центнер тараан зөөгдэжэ абтанхай. Таряа хуряалгын хүдэлмэри Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо илангаяа һайнаар ябана. Тус колхоз хүдэлмэреэ бүтээсэтэйгээр эмхидхэжэ, хуряалгын эхинһээ хойшо 700 гаран гектар таряа хуряажа, түсэбөө 50-аад процент дүүргээ. Оронойнгоо түрүүшүүлэй — «Темижбекский» совхозойхидой жэшээгээр ажаллаһан Сэлэнгын совхозой механизаторнууд хүдэлмэреэ мүн лэ һаадгүйгөөр ябуулжа, таряа хуряалгаяа хахадлаад байна. Техникэ зэмсэгүүдээ бүтээсэтэйгээр ашаглажа, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд—Владимир Бадмажапов, Николай Хамуев гэгшэд лафетнэ жаткаар үдэр бүри 30—40 гектар хадажа, аймаг доторoo шалгарба. Комбайнернууд Александр Ринчинов, Илья Новиков гэгшэд даадаг комбайнуудаараа халаан соогоо 18—20 гектар хүрэтэр таряа хуряана.

Р. Балданов,
манай корр.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар республикын колхоз, совхозуудай 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ

1962 оной сентябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд, үйлэдбэриин управленинүүд	бүхыдөө тушаагдаһаниинь			
	мяхан	һүн	үндэгэн	нооһон
Загарайн	51	67	84	76
Мухар-Шэбэрэй	49	67	97	84
Сэлэнгын	57	82	103	90
Тарбагатайн	54	73	115	84
Советскэ	59	84	86	99
Улаан-Үдын управлени	**53**	**74**	**96**	**87**
Баргажанай	62	79	82	88
Кабанскын	74	75	103	82
Ахын	1	90	—	107
Прибайкалиин	57	70	76	79
Түнхэнэй	49	97	91	85
Кабанскын управлени	**58**	**81**	**91**	**88**
Бэшүүрэй	54	72	90	77
Зэдын	52	78	98	96
Захааминай	71	83	127	89
Хяагтын	51	65	80	79
Хяагтын управлени	**55**	**74**	**90**	**88**
Яруунын	59	78	81	85
Хориин	62	85	103	84
Хориин управлени	**61**	**81**	**94**	**84**

НАМАРАИ ПААР ХАХАЛАГДАНА

Эртэ хуряагдажа абтаһан полинууд сүлөөлэгдэжэ, намарай паар хахалагдажа эхилэнхэй. Энэ намартаа манай совхоз паар горьтой хахалжа, ерэхэ жэлдэ орооһо таряанайнгаа ехэнхиие тэндэ тариха юм.

Би механизаторнуудай училищи дүүргэһэнэйнгээ удаа тракторстаар хүдэлжэ эхилээб. Зундаа үбһэ хуряалгада ябалсаһан, хабарай эртын паарые хоёрложо хахалалсаһан байнаб. Тиигээд силосэй ургамалнууд хуряагдажа, зарим полинуудтаа намарай паар хахалжа байнабди.

Энэ харюусалгатай хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэхын тула механизаторнууд бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Тиигэншьегүй яахамнайб. Юуб гэхэдэ, энэ намар полинуудаа хахалжа абабал, ерэхэ хабар хэгдэхэ хүдэлмэреэ горьтой хүнгэлхэ, тарилгаяа богони болзорто үнгэргэхэ болонобди. Мүнөө олон трактористнууд даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, трактористнууд Аюша Цыренов, Цырен Матанов болон бусад магтаалтайгаар ажаллажа байдаг.

Техникэ зэмсэгүүдээ ашагтайгаар хэрэглэжэ, намарай паар хахалалгые богони болзорто үнгэргэхэ гээшэ бидэ трактористнуудай нангин уялга ха юм. Тиимэһээ машинануудтаа сасоонь харууһа хэжэ, ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэнэбди.

С. ТЭЛИН,
совхозой тракторист.

Бэшүүрэй таряан „урдаба"

Охин-Булагай совхозой полинууд дээрэ үдэр һүнигүй комбайнуудай хүнхинөөн таһалданагүй. Амбон гэжэ нютагта хүрэжэ ерэхэдэмнай совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд поли дээрээ үдын хоол барижа байба.

— Энэл даа манай отделениин түрүү механизаторнууд—Антон Коробенков, Леонид Коноваленко, Иван Лобанов, Кондрат Разуваев гэгшэд «СК-3» комбайнуудаар таряа суглуулан сохино. Эдэнэр үдэртөө 8,3 гектарай орондо 20—25 гектар хүрэтэр таряа хуряана,—гээд отделениие эрхилэгшэд Федор Ермилович Ефимов тэдээн тушаа хөөрэжэ үгэбэ.

— Һаянай хура бороотой байжа талха таряа хуряахада ехэхэн һаад ушаруулаа. Үсэгэлдэрһөө хойшо наратай сэлмэг байна. Иимэ сагта үдэр һүнигүй хүдэлжэ, таряагаа богони болзорто хуряажа дүүргэхэбди,—гэжэ механизаторнууд мэдүүлбэ.

Таряа тушаажа абадаг Харланай пунктда хүрэжэ ерэхэдэ, харша соо хүүзэбээр дүүрэн алтан шара шэниисэ ашаһан машинанууд оньһон аргаар орооһо буулгажа байба.

Энэ пунктда Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудай ажахынууд таряа тушаадаг юм. Эдэ хоёр аймагһаа хамтадаа байгша ондо 10122 центнер орооһон тушаагдаад байна. Тэрэ тоодо Бэшүүрэй «Рассвет» колхозһоо 3120 центнер тараан оробо.

Охин-Булагай совхозой жолоошод—коммунис ажалай ударнигууд Иван Чучуков, Валерий Гусляков гэгшэд совхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Тэрэшэлэн эндэхи «Победа» колхозой жолоошон, коммунис ажалай ударник Федор Чешков үдэргөө гурба ябана. Эдэ жолоошод 1268-дахи автоколоннодо ажалладаг.

— Манай республика гүрэндөө 7,5 миллион пүүд орооһо худалдаха уялга абанхай. Энээниие хараадаа абаад, манай пунктын хүдэлмэришэд суудхадаа 15 мянган центнер орооһо абахаар хододоо бэлэмди,—гээд пунктын директор Григорий Иванович Попов мэдүүлбэ.

С. Балдуев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Охин-Булагай совхозой 1-дэхи отделениин комбайнернууд А. Коробенков, Л. Коноваленко, И. Лобанов гэгшэдэй агрегадууд Амбон гэжэ нютагта таряа суглуулан сохижо ябана.**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Түрэл нютагынь инаг хүбүүгээ халуунаар угтаба

Космонавт Андриян Николаев Чувашида ерэбэ

Өөрынгөө эрэлхэг зоригто хүбүүн, лётчик-космонавт Андриян Григорьевич Николаевые Чувашиин арад һаяхан баяр баясхалантайгаар угтаа.

КПСС-эй Чувашиин обкомой бюрогой, Чувашиин АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй гэшүүд, хүдэлмэришэд, колхознигууд, үхибүүд нүхэр А. Г. Николаевые республикын ниислэлэй аэродром дээрэ халуунаар угтаа.

Тэндэһээ нээмэл машинада һуугаад, космонавт город орожо һон байна.

Советскэ Союзай Герой Андриян Григорьевич Николаев, түрэлхидынь, хашинарынь, республикын хүтэлбэрилэгшэд болон айлшад Ильичын памятнигай хажуудахи шулуун трибуна дээрэ гараа.

Электроаппарадай заводой фрезеровщик Л. Т. Краснов, РСФСР-эй габьяата врач, Чувашиин интеллигенциин оюун бэлигтэй түлөөлэгшэ П. Н. Осипов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой Л. Ф. Доманин, педагогическа институдай студентка Алевтина Михайлова гэгшэд космонавтые амаршалаа.

Удаань Андриян Григорьевич Николаев үгэ хэлээ.

КПСС-эй Чувашиин обкомой нэгэдэхи секретарь С. М. Ислюков Эхэ ороной, Коммунис партиин эрэлхэг зоригто хүбүүнэй хүндэлэлдэ зорюулан юрөөл табяа. Арадуудай ленинскэ хани барисаа улам бэхижүүлхыень, коммунизмын илан мандахын тулада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлхыень ажалшадые тэрэ уряалая.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Н. С. Хрущевто амаршалгын бэшэг эльгээхэ гэжэ митингдэ хабаадагшад шиидхэһэн байна.

Тиигээд олон зоной хабаадалгатай демонстраци болоо.

Үдэшэнь КПСС-эй Чувашиин обком, Чувашиин АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет лётчик-космонавт Андриян Григорьевич Николаевай хүндэлэлдэ зорюулһан уулзалга хээ.

Баатар-космонавт Чувашида хэдэн хоног соо айлшалха юм.

Замбуулинай дайда соогуур түүхэдэ анха түрүүн нэгэн доро зэргэ ниидэһэн эрэлхэг зоригто космонавтнууд А. Г. Николаев болон П. Р. Поповичые совет арад баяр баясхалантайгаар угтаа. А. Г. Николаев, П. Р. Попович Москвада байхадаа сүлөөтэй сагаа түрэлхид болон дүтынгөө хүнүүдтэй суугтаа үнгэргэдэг байгаа. Зураг дээрэ: А. Г. Николаев өөрынгөө эхэ Анна Алексеевнатай, дүү Петртой суугтаа һууна. ТАСС-ай фотохронико.

А. СТУДЕНЕЦКИЙ,
(ТАСС-ай корр).
ЧЕБОКСАРЫ.

Юрий Гагарин нютагаа айлшална

ГЖАТСК. (Смоленскэ область), (ТАСС). Гжатска городой ажаһуугшад замбуулин дайда руу түрүүшын харгы гаргаһан Юрий Гагаринине һаяхан угтаба. Тэндэхи дунда һургуулиин багшанартай, эдир космонавтнуудай һургуулида хабаадагшадтай Юрий Гагарин уулзаба.

Павел Попович түрэл нютагаа ошобо

УЗИН, (Киевскэ область), (ТАСС). СССР-эй лётчик-космонавт подполковник Павел Попович өөрынгөө эхэ нютаг—Киевскэ областиин Узин город ошобо. УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. В. Щербицкий космонавтые амаршалаа.

Павел Поповичой ерэһэндэ Узинда митинг болобо.

„Агитаторнууд, танай анхаралда

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ, 16-дахи номер буряад хэлэн дээрэ гараба.

1962 оной ургасаһаа гүрэндэ таряа худалдалгаар Буряадай АССР-эй абаһан социалис уялга толилогдонхой.

Совет ороной гайхамшагта баатарнууд Андриян Николаев, Павел Попович гэгшэдэй «Восток-3», «Восток-4» онгосонуудта һуужа, замбуулинай дайдаар амжалтатай ниидээд, түрэл орондоо амгалан буужа ерэһэндэнь зорюулагдаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ Союзай правительствын Хандалга үгтөө.

«Саг сооль, гээлтэгүйгөөр ургасаяа хуряае» гэһэн статья «Зүбшэл заабаринууд» гэһэн гаршаг дотор толилогдобо.

«Полевой стан—ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха гол гуламта» гэһэн Е. Бабкинай, «Коммунис ажалай түлөө тэмсэл—ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ гол шухала арга нүхэсэл» гэһэн В. Егоровой, «Таряагаа хуряаха, намарай паар хахалха» гэһэн Ю. Византийскиин статьянууд гараа.

П. Попович.

Н. Г. Загладын статья зүбшэн хэлсэнэ

Хүн бүхэндэ һэшхэл гэжэ байдаг

«Таряашан нэрэеэ хүндэлэгты!» гэһэн Житомирско областиин «Первое мая» колхозой звеное даагша, 69 наһатай Надежда Григорьевна Загладын статья отделениимнай хүдэлмэришэдэй дунда ехээр һонирхогдоо. Юуб гэхэдэ, гүрэн түрын удха шанартай асуудал эндэ табигдана. Урагшаа һанаатай, сэбэр сэхэ бодолтой хүниие хүмүүжүүлхэ тушаа хэлэгдэнэ. Хэрбээ нүхэр Загладада адляар али бүхы дутуу дунданууд тухай һанаагаа зобожо, саашадаа иимэ юумэнэй үгы байхын хойноһоо хүсэ шадалаа гамнангүй хүн бүхэнэй оролдодог болоо һаа, коммунизм байгуулха асари ехэ түсэбнай болзорһоо урид бэелүүлэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ.

Хаа хаанагүй, нютаг бүхэнэй ажахынуудта дааһан ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандадаг зарим нүхэд олон байдаг. Дээрэһээ захиралта, заабари үгы гээд лэ ажалгүй һуудагшье улад бии. Зарим нэгэн захиралта абахадаашье, тэрэниие үнэн зүрхэнһөө дүүргэдэггүй, нюдэ бүтүүлээд лэ орхижорхидог.

Манай «Эрдэм» совхозой 3-дахи отделениин ажалһаа нимэ баримта харая. Даши Санжижапов Дэлэг Гармажапов хоёрой отаранууд адли эрхэ байдалда байдаг. Тэндэ хүдэлхэ хүн, байра байдал болоод, бэлшээриингээ талааршье хэн нэгэниинь нүгөөдэһөө үлүү һайн бэшэ юм. Теэд үрэ дүнгынь тад ондоо. Гармажаповай харуһалдаг хонид өөдэргэн, тарган. Отарынхид хэнэйшье туһаламжагүйгөөр, өөһэдынгөө хүсөөр 500 гаран центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаа. Тиигэжэ ерэхэ жэлдэ хонидынь бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангагдаа. Нүхэр Гармажапов үбэлжөөнэйнгөө байра байдал заһабарилба. Харин Д. Санжижаповай хонид туранхайнууд. Зунай зүлгэ һайхан бэлшээридэ таргалжа шадаагүй. Шэгнүүрээшье мүртэй нэмээдэггүй байха юм. Тус отарынхид гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо орохоор үбһэ тэжээл бэлдэжэ абаагүй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр хажуу тээһээ туһаламжа хүлеэгээ бшуу. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ бүхы арга боломжонуудтай байгаа. Тэрэшэлэн хонидоо эртэ хабарһаа эхилжэ бэлшээридэ гаргаад, хүсэ шадалыень нэмээхэеэ оролдоогүй. Санжижаповай отарынхид арад зонойнгоо зөөриин түлөө һанаа сэдьхэлээ зобоогүй болоно. Харин тиихэдэ нүхэр Гармажапов жэлэй ямаршье сагта миин, гараа һула табяад һуудаггүй. Тэрэнэй һэшхэлынь малайнгаа хойноһоо оролдохыень саг үргэлжэ хэлэжэ байгаа бшуу. «Хэрбээ хүн бүхэн даалгагдаһан ажалдаа, хамтын хэрэгэй түлөө зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэдэг һаа, һайн бэлэй гэжэ» Заглада тон зүб бэшэнэ.

Нүхэр Загладын статьятай газетын ерэмсээр, манай парторганизаци яаралтай семинар үнгэргөө. 14 агитаторнууднай энэ статьягаар ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Агитаторнууд Б. Тагаров, Д. Батуев, С. Доржиев болон бусад хэдэн хөөрэлдөө үнгэргөөд байна. 57 наһатай коммунист Абида Эрдынеев иигэжэ мэдүүлбэ:

— Зарим нүхэд хэн нэгэнэй муугаар, тунайшаар ажаллажа байхадань абяа гарангүй саашаа ябашадаг. Энэ бүтэхэгүй ябадал гээшэ. Ажалай голодоһо гаргажа байхые харабал, нюур сахингүй сэхэ шүүмжэлхэ ёһотойбди. Надежда Григорьевнагай статьятай саад байхадаа, үшөөл [...] ажаллаха дуран хүрэн[...]

Мүнөө таряа хуу[...] эгээл харюусалгатай [...] ябажа байна. Хуряал[...] гони болзорто, шанар [...] гаар үнгэргэхын тула п[...] организаци эмхидхэлэй [...] гууламжын горьтой хү[...] ябуулаа. Комбайнууд[...] бүлэгөөрөө звено боло[...] на. Тиимэ дүрбэн звено [...] хэгдэнхэй. Звено [...] дүршэл ехэтэй комба[...] тэлбэрилнэ. Жэшээнь, [...] гаран жэлдэ механи[...] ажаллаһан коммунис[...] Цыренова кукурузаяа [...] дүүргэмсээрээ, таряа [...] гын звено даажа гарай [...] Б. Доржиевай звено [...] ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Отделенидэмнай 38 [...] нистнууд. Тэдэнэй х[...] олонхинь таряа хур[...] хабаадана.

Манай механизатор[...] мянган гектар таряага[...] мэриин хорин үдэрэй [...] сум хуряажа, гүрэнэй [...] та 15 мянган центнер [...] таряа худалдаха [...] дүүргэхын хойноһоо [...] оролдоно. Комбайнер[...] Калашников, Б. Ми[...] Н. Бова болон бусад [...] найнгаа нормо хоёр[...] дүүргэнэ.

Отделениимнай хү[...] шэд үнгэрэгшэ жэл[...] мянган центнер үбһэ [...] һаа, мүнөө жэлдэ 15 м[...] хүргөөд байна. Таряа [...] гын эхилбэшье, үбһэ [...] бэлдэлгэ үргэлжэлһөө[...]

Б. Д[...]

Мухар-Шэбэрэй «Э[...] совхозой 3-дахи отдел[...] парторганизациин секр[...]

Шэнэ арга

Хурамхаанай совхозой һаалиин отделениин тракторно-таряан ажалай бригадын механизатор Александр Вохман тракторай тэргэ кукуруза хуряадаг комбайндаа шагтагалха тухеэрэлгэ зохёогоод, тэрэнээ ажалда хэрэглэбэ.

Силосэй ногоогоор дүүрэһэн тэргэ мулталагдажа, ондоо хооһон тэргэ ша[...] дана. Комбайнай саа[...] хадань, ашаатай тэрг[...] ларусь» трактор шэр[...] лос дарадаг газарта [...] на. Иигэжэ тракторай [...] һэлгэгдэн байжа, нэгэ[...] най хэршэһэн ногоо [...]

А. М[...]

Хямда сэнтэй мяха абахын түлөө

Худөө ажахые электрификациилха бүхэсвюзна научно-шэнжэлхы институдай хүдэлмэрилэгшэд — зоотехник В. И. Павленко, конструктор П. А. Тертышников, инженер Г. В. Ламонов гэгшэд ашатай һайн дурадхал оруулаа. Эдэнэр гахайнуудые түлжүүлхэ, шахаха шэнэ арга зохёоһон байна. СССР-эй арадай ажахын амжалтануудай выставкэдэ эдэ арганууд үргэнөөр тунхаглагдана. Эдэ арганууд тухай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ лекцинүүд уншагдана, шэнэ технологиин ёһоор гахайн ферма тэндэ түхеэрэгдэнхэй.

— Оньһото машинануудые заатагүйл хэрэгтэй газартань хэрэглэхэ зорилго табинабди. Хэрбээ байраяа малай өөһэдөө сэбэр байлгадаг һаань, байрыень сэбэрлэхэ хэрэг оньһожоруулһанай хэрэггүй бэшэ гү? Өөрынгөө байдаг байрые нэгэшье амитан, тэрэ тоодо гахайшье муухай болгодоггүй байха юм. Зүгөөр гахайе нэгэ газарта хаажархёо һаа, тэндээ шабааһалдаг байна бшуу,— гэжэ выставкэдэ ерэһэн хүнүүдтэ нүхэр Павленко хөөрэнэ.

Гахайн тэжээлые шанаа һаа дээрэ гээд үнинэй тоологдодог байгаа. Элдэб үбшэнэй тараагдахагүйн түлөө городуудта суглуулагдаһан эдеэ хоолой үлдэгсэнүүдые шанаха хэрэгтэй ааб даа. Харин бусад тэжээлнүүдые шанаһанай хэрэгтэй гү? Зэрлиг гахайнууд шанаһан эдеэ эдидэггүй аад, ямаршьегүй һайн ябадаг ха юм. Тиимэһээ тэжээмэл гахайнууд шанагдаагүй тэжээл тон һайнаар эдихэ байна.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэ энэ зоотехник шэмэтэ тэжээлнүүдэй паста бэлдэхэ арга дурадхаа һэн. Кукурузын, свёклын, бобын болон бусад ногоон тэжээлэй паста болгогдоһон эшэ набша элдэб витаминуудаар элбэг байдаг. Харин иимэ тэжээл шанахада витаминуудынь һалашадаг юм. Гахай ходо юумэ малтажа, худхажа, эгээ амтатай зүйлнүүдыень оложо эдидэг байна бшуу. Харин бэлдэгдэһэн пастые гахайнууд бултыень эдижэрхидэг.

Инженер Ламоновтай хамта нүхэр Павленко тэжээл үйрүүлдэг түхеэрэлгэ, пастые дамжуулан абаашаха хоолой, гахайнуудай өөһэдөө эдеэлхэ тэбшэ зохёоһон юм.

Гахайнуудые түлжүүлхэ энэ шэнэ технологи колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ түргөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Энэ шэнэ аргые хэрэглэжэ, нэгэ байрада урданайхиһаа гурба дахин олон гахайнуудые байлгажа болохо. Гадна гахайнуудые һалхидахыень зорюута туужа гаргаһанай хэрэггүй болоно. Юуб гэхэдэ гахайнууд дуратай сагтаа өөһэдөө гараад ябаха байна бшуу. Иигэжэ гахайнуудай дуратайдаа гаража, орожо байхын түлөө тусгаар үүдэн гаргагданхай. Хүйтэн болоходо тэрэ нүхыень брезентээр гү, али фанерээр, гахайнуудай орожо, гаража байхадань һаалта хэхэгүйгөөр, хаагданхай байдаг. Гахайн байрануудые сэбэрлэхын түлөө элдэб орёо транспортёр, оньһонуудые хэрэглэлтэгүй болоно.

Тиигээдшье тэжээл бэлдэхэ кухни хэрэггүй байна. Энэ кухнида олон хүн ажалладаг, ехэ металл, түлишэ хэрэглэгдэдэг һэн. Мүнөө эдэ бүгэдэдэ зөөри зөөшэ гаргашалагдахаяа болихо.

Москва шадарай Моссоведэй нэрэмжэтэ совхоздо ажалладаг нүхэр Филипповэй звено энэ шэнэ технологиие хэрэглэбэ. Тиигэжэ гахайн шэгнүүрэй нэмэгдэһэн центнер бүхэндэ (нэгэ хүн дээрэ бодоходо) 2,8 час гаргашалдаг байна. Англиин, Даниин, США-гай эрхим фермэнүүдтэ гахайн шэгнүүрэй нэмэгдэһэн центнер бүхэндэ 3-4 час гаргашалагдадаг юм.

Нүхэр Тертышниковэй зохёоһон тэжээл үйрүүлдэг түхеэрэлгые хэрэглэжэ, манай ажахынууд хямда сэнтэй элдэб тэжээлнүүдээр шэмэтэй һайн хоол бэлдэхэ аргатай болобо. Иигэжэ силосээр, кукурузын эшэ набшаар, хартаабхын эшээр, тыквээр, үбһэ ногоогооршье шэмэтэй һайн тэжээл бэлдэхээр. Энээнэй ашаар үнэ сэн ехэтэй концентрат тон багаар хэрэглэгдэдэг болохо байна.

Нүхэр Тертышниковэй зохёоһон тэжээл үйрүүлдэг түхеэрэлгые Тульска, Воронежско, Калужска болон бусад областьнуудай совнархозуудай предприятинууд хэдэн зуугаадаар бэлдэнэ. Хямда сэнтэй гахайн мяха ехээр абадаг болохын түлөө иимэ түхеэрэлгэнүүдые колхоз, совхозууд дуратайгаар абана.

П. РОГОЗИНСКИЙ,
(ТАСС-ай корр.).

Хорото зорилготойгоор У-2 дахин ниидэбэ

США-гай правительствада СССР-эй правительствын эльгээһэн буруушаалтын ното

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Г. М. Пушкин США-гай хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Дж. М. Максуини гэгшэтэй сентябриин 4-дэ уулзажа, США-гай правительствада СССР-эй правительствын эльгээһэн буруушаалтын нотые барюулаа.

Шалгагдаһан баримтануудай ёһоор, байгша оной августын 30-да, Москвагай сагаар 19 час 21 минутада Америкын тагнуулай У-2 самолет Алас Дурна зүгэй Урда-Сахалинск городһоо урагшаа 65 километр газарта Советскэ Союзай агаарай хилэ нэбтэрбэ. Тиигээд энэ самолёт СССР-эй газар дээгүүр, СССР-тэ хабаатай уһан дээгүүр 9 минутын туршада ниидэбэ гээд ното соонь хэлэгдэнэ. Совет гүрэнэй хилые бүдүүлигээр эбдэһэн ушар хорото зорилготойгоор бэелүүлэгдэһэн хэрэг болоно.

Урдань байһан правительствын гаргадаг харата муухай хэрэг һэргээһэн ябадал бэшэ гү. Иимэ хорото аашые президент Кеннеди өөрөө шүүмжэлэн муушалһан юм. Үгы гэбэл энэнь 1960 ондо тохёолдоһон таагүй хэрэг шэнги уласхоорондын хорото зорилготой ааша болоно гү. Таагүй шэнэ ааша гаргажа, уласхоорондын байдалые үшөө дахин тон шахардуу болгохо хүсэлтэй эзэрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдэй гаргаһан ааша гээшэ гү. Иимэ асуудалда США-гай правительство тодо харюу үгэхэ ёһотой гэжэ ното соонь заагданхай.

Америкын тагнуулай У-2 самолеедуудай Советскэ Союзай хилэдэ дүтүүр ниидэдэг болоһон тухай һүүлэй үедэ мэдээнүүд абтана. Советскэ Союзда эсэргүүгээр хэрэглэгдэдэг сэрэгэй баазануудыешье усадхаха хүрэтэр СССР-эй правительство харюугай хэмжээнүүдые абаха баатай болохо гээд уридшалан шанга һануулга урдань хэгдэһэн юм. Урдань хэгдэһэн иимэ уридшалан һануулгануудаа СССР-эй правительство дахин баталан тодорхойлно.

СССР-эй гүрэнэй хилые бүдүүлигээр эбдэһэн хэрэгые сэхэ шууд буруушааһан тухайгаа мэдүүлээд, США-гай эзэрхэг түримхэй ааша гаргаһан тушаа ООН-ой Генеральна Ассамбяейн үзэмжэдэ асуудал табиха эрхэтэй байһанаа тодорхойлно.

Советскэ нотые США-гай правительствада удаарууланrүйгөөр дамжуулхаб гэжэ Дж. М. Максуини хэлэбэ.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной сентябриин 6.

Республикын колхоз, совхозуудта хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын ябаса тухай

Энэ оной сентябриин 1-нэй мэдээн

Аймагууд болон управлени	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
Баргажанай	20,3
Кабанскын	52,5
Ахын	51,2
Прибайкалиин	—
Түнхэнэй	76,2
КАБАНСКЫН УПРАВЛЕНИ	33,2
Бэшүүрэй	59,1
Зэдын	50,0
Захааминай	39,8
Хяагтын	63,6
ХЯАГТЫН УПРАВЛЕНИ	55,3
Яруунын	49,5
Хориин	52,3
ХОРИИН УПРАВЛЕНИ	51,5
Мухар-Шэбэрэй	61,0
Загарайн	59,2
Сэлэнгын	59,5
Тарбагатайн	48,5
УЛААН-ҮДЫН УПРАВЛЕНИ	59,5
Туршалгын станци	73,0

* * *

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлжэ эхилһэн саһаа хойшо эгсэ һара болоо. Энэ хугасаа соо дүн хамта 400 мянга гаран толгой хонин үрэжүүлэгдээ гэхэ гү, али түсэбэй дүүргэлтэ арайхан лэ гэжэ 54 процентдэ хүргэгдөөд байна. Иимэ үрэ дүн хангалтатай гээшэ гү? Үгы, яажа тиижэ болохоб. Колхоз, совхозуудһаа ороһон мэдээнүүд соо хонидые хоёрдохёо үрэжүүлһэн тухай нэгэшье баримта байхагүй. Энэ юун тухай хэлэнэб гэхэдэ, шухала удха шанартай энэ хэрэгэй хойноһоо сэхэ харюусалгатай зооветмэргэжэлтэд ёһотой хиналта табяагүй, энэ хэрэг өөрөө бүтэхэдэ найдаһанай хойшолон болоно бшуу даа. Ондоо юугээр тайлбарилхаб?

Илангаяа Баргажанай, Яруунын, Захааминай, Тарбагатайн аймагуудай колхоз, совхозууд мүнөөшье хамагай хойно шэрэгдэһээр. Һүүлэй үеын шалгалта юу харуулааб? Олонхи газарнуудта хонидые яажа зүбөөр үрэжүүлхэ тухай зоотехническэ эрилтэнүүд бүдүүлигээр хазагайруулагдаха гэхэһээ байтагай зарим ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд түсэб дүүргэхын тэдысэ дээдэ зургаан руу худал мэдээ хүргэхэдөөшье марганагүй. Иимэрхүү баримта, үзэгдэл яажа тэсэжэ болохоб?

Жэшээлхэдэ, Онохойн совхозой мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд хэды шэнээн хонидой искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ байһан тушаа тоо, мэдээсыншье мүнөө хүрэтэр хүсэд абаагүй байһаар. Байгша ондо бүхыдөө эндэ 8 мянган эхэ хонид үрэжүүлэгдэхэ байһан һаа, августын 25-най байдалаар тэрэ түсэбынь 8510 толгой боложо «хубилшоо». Тиихэдэ бодото дээрээ 7855 хонид үрэжүүлэгдэхээр илгагдаһан байна бшуу.

Иимэрхүү байдал бэшэшье газарта үзэгдэнэ. Мухар-Шэбэрэй «Победа» колхозой ахалагша хонишод нүхэд Викторов болон Ивановой отарануудта бүридхэлэй ёһоор 339 хонид үрэжүүлэгдэһэн һаа, дээшэнь мэдээсэхэдээ тэрэнь 469 толгой болошоо. Үрэжүүлгын эмхидхэлэй хүдэлмэриин эндэ имагтал муугаар табигдаһан дээрэһээ иимэ тэсэшэгүй баримтанууд үзэгдэнэ бшуу даа. Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхоздо бэдэрдэг хусануудынь хонидоороо мүнөө хүрэтэр һула ябажа байха юм.

Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон нүхэр Тубановай даадаг отарын бүхы хонидой оройдоо 64 толгойнь үрэжүүлэгдээд байна. Энээндэ сэхэ харюусалгатай байһан Загастайн ветучастогые даагша нүхэр Сандановһаа шангаар асуултай. Тиихэдэнь эндэхи главна ветврач нүхэр Колмаков иимэ байдалтай яажа эбсэнэ гээшэб? Энэл колхозой зоотехник нүхэр Мункуев нүхэд Дамбиевай, Гомбожаповай отарануудта техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлхеер томилогдоһон аад, мүнөө хүрэтэр ажалдаа хандаагүйнь гайхалтай. Гэтэр нүхэр Мункуев эндэхи пунктнуудта үдэрһөө үдэртэ мотоциклаараа гүйлгэжэ ерээд лэ, бэлэн тов[...] абаад, һэнгэргүйхэн [...] Иимэрхүү байдал Хэжэн[...] дэриин болон бусад [...] үзэгдэһөөр.

Гэтэр зарим ажахыну[...] тэлбэрилэгшэд, мэргэжэл[...] жүүлгые гол түлэб дүүр[...] ложо, энээндэ эсэс табих[...] тэй. Иигэжэ яашье боло[...] юуб гэхэдэ, нэгэ удаа [...] дэһэн бүхы хонидой 25-[...] центнь хээли абадаггүй, [...] тэдэниие оложо, хоёрдох[...] гүй үрэжүүлхэ шухала. [...] лада ототой болоһон хони[...] наряар хинан шалгаха, [...] олохо шухала.

Зорилго юуб гэхэдэ, [...] нэй зооветмэргэжэлтэд [...] ноһоо шанга хиналта [...] бүхэнһөө хурьга абахын [...] сыгаа шуужа оролсог лэ[...]

Хиналта хэрэгтэй

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри Сэлэнгын колхозуудта түрүүшын үдэрһөө хангалтагүйгөөр ябуулагдаа. Хэрбээ энэ хүдэлмэриие һайнаар эмхидхээ һаа, хонидоо үрэжүүлжэ дүүргэхэ аргатай байгаад, бодото дээрээ эхэ хонидойнь хахадһаа олонхинь үшөө үрэжүүлэгдээгүй байһаар.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 15 мянган толгой эхэ хонитой, эмэ түлгэнүүдтэй аад, тэдэнэйнгээ миил 6302 толгойе үрэжүүлээд байна. Ахалагша хонишон Жамсаран Тубановай отарын 497 хонидой оройдоол 64-ниинь үрэжүүлэгдээ. Мүн нимэрхүү байдал ахалагша хонишон Барас Батуевай, Цэдэн Бальчиновай отарануудта үзэгдэнэ. Ахалагша хонишод Дамбиев, Гомбожапов гэгшэдэй отарануудта бэдэрдэг хусануудынь һүрэг соогоо һула ябана. Колхозой правлениин шиидхэбэриин ёһоор эдэ отарануудта хонидые үрэжүүлхэ уялгатай зоотехник-экономист Н. Мункуев, ветврач Г. Санданов гэгшэд мүнөө хүрэтэр энэ шухала хүдэлмэриие эхилээгүй байһаар. Эдэ мэргэжэлтэдэй гэмээр тус колхоз ерэхэ жэлдэ хэды олон хурьга дутуу абахань гээшэб.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые шалгажа үзэхэдэ, мүн лэ олон дутагдалнууд ушарба. Хонишон Жаргал Эрдынеевэй үгэһэн мэдээнэй ёһоор 187 хонин үрэжүүлэгдэһэн болоно. Харин тэрэниие бодото дээрэнь шалгажа үзэхэдэ, нэгэшье хонин искусственна аргаар үрэжүүлэгдээгүй байшоо. Августын 28-най үдэр хонишод Амоголонов, Аюшеев, Халзанов гэгшэдэй отарануудта Сэлэнгын гүрэнэй станциһаа эльгээгдэһэн хусын үрэ гэдэргэнь бусаагдажа асарагдаа. Зүгөөр тэдэ отарануудта хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ гэһэн мэдээн орожол байдаг.

Энэ аймагай «Коммунизм» колхозоор ябажа, хонишод Чимитов, Бардуев гэгшэдэй отарануудта шалгалта хэхэдэ, тэндэ техник-үрэжүүлэгшэ нүхэр Ганжуров хонидоо үглөөгүүр нэгэ дахин үрэжүүлээд лэ, ажалаа дүүрэһэн дээрэ тоолодог, үдэшэнииинь дабтажа үрэжүүлдэггүй байба.

— Яахадаа хонидоо үдэшэниинь дабтажа үрэжүүлэнэгүйбта,—гэжэ тэрээнһээ асуухада, иигэжэ харюусаба:

— Хонидые үдэшэндөө үрэжүүлхэ сүлөөмни болоногүй, газаахи ногоогоо [...] байнаб.

Үглөөдэрнь колхо[...] техник Дугар Ба[...] хонидой үрэжүүлгэ [...] хадамнай, тэрэ т[...] жүүлэгшэ Бабасан [...] маевай ажалые [...] Уданшьегүй тэрэнэй [...] байһан Максар Д[...] вай отарада үглөөнэй [...] минутада хүрэжэ ерэ[...] искусственна үр[...] пункт хаалгатай, 13 [...] хусануудынь хонидо[...] хаалгаатай байгаа. [...] той хөөрэлдөөд мэд[...] ник-үрэжүүлэгшэнь [...] хаяа болеод, бэдэр[...] нуудаа хоёрдохи [...] нин һүрэгтөө һула [...] байшоо.

Энэ шалгалта дээ[...] раад үзэхэдэ, хони[...] ственна аргаар үрэж[...] дэлмэри энэ аймаг[...] тагүйгөөр эмхидхэг[...] нидой олоороо [...] холо бэшэ болонхо[...] һээ нимэ харюусал[...] наа амар ябадала[...] тэндэхи ажахын [...] лэгшэд, хонишод хо[...] жүүлгэдэ онсо [...] хандуулха бэзэ гэж[...] дана.

А. [...]

...аралаа хэзээ табихаб

...үрэй Ждановай нэрэм-...олхоздо үрэ жэмэстэ ...модонуудтай сэсэрлиг ... Бага ёхэшье һаа тэ-... колхозой ажахыда ол-... абтажа байха аад, ...удынь хуряагдажа аб-... болишонхой.

...жэмэстэ модонууд та-...р арбаад жэл боло-... Үшөө 1955 ондо Ни-... Куртошин садоводоор ...жа, хэдэн үнгын жэ-...жа тушаадаг һэн. Гэ-... байгша ондо нэгэшье ...имм жэмэс абтаагүй.

...адые эндэхи найман ...һургуулида даалгагда-...хэй гэжэ хэлсэдэг. ...һургуулиин (директор ...Б. Бадмаев) һурагша-...аллажа байханиь хараг-...үй. Хайран жэмэстэ мо-...р малай хүлөөр гэш-..., дууһажа байна.

...н тушаа хэн харюусаха ...аригдаһан ургамалнуу-...гурбан гектар тухай га-...лжэ байдаг. Тойрууль-...аа баригдахаар бай-...гээ һаань мал орожо ...э байхагүй ха юм. Ну-...ртошин урдань сад ха-... харюусажа байдаг аад, ... Ара-Хэрээтын сомоной ...й түрүүлэгшээр ажал-... байна.

...лзин баялиг болохо энэ ...тэ сэсэрлигые һайнаар ...һалжа, олзо доходтой ...н хойноһоо колхозой ...ии, партийна комитет ...лаа табихаа зэргэтэй.

В. Цыдыпов.

...бшохоноор...

...түрүүшын түмэр хүүргэ-...тадай хадалиг газар-... баригдаһан юм. Будүүн ...око гү, али түмэр гэнжэ-... хабсагайн хоёр ха-... бүхэлөөд, дээгүүрнь ...добидэг байһан юм. ...гэжэ мүрэн дээгүүрхи ...гүнзэгы хабшалай хоо-... татагдаһан дүүжэн ...ше эртэ урдын хүүргэ-... тоодо оруулжа болохо ...06 ондо бүтээгдэһэн энэ ... мүнөөшье болотор бии.

...аал шадарай Камышло-... багахан тосхондо гэнтэ ...гантаһан байна. Ганта-...арай утань 300 метр, ...нь 30 сантиметр. 150—...етр гүнзэгыдэ газарай ...н дээрэһээ иимэ ган

...гектар газарта капуста ... хаяхын тула үдэртөө ... хэрэгтэй болохо байна, ... «РС-6» гэжэ рассада ...аг машинаар 8 эхэнэр ... гурбан гектарта ка-... һуулгаха аргатай.

...«Т-75» гэжэ трактор түхэл ...раа «ДТ-54» трактор-...ээрээшье илгаагүй юм, ... бүтээсээрээ нүгөө ...һаа 45, 52 процентээр ... юм. Тиимэһээ «Т-75» ...хоёр трактор «ДТ-54» ... гурбан тракторай ... ажаллаха аргатай.

Харьковска тракторна заводой конструкторнууд шэнэ, бүри нарин һайн машина ухаалан зохёожо байнхай. «Т-125» гэжэ хүсэтэ трактор-тягачууд туршажа үзэхын тулада эндэ бүтээгдэнхэй. Зураг дээрэ: «Т-125» тракторнууд заводтоо туршагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ҮШӨӨ НЭГЭ АРГА

Улаан-Үдын шэлэй механизированнэ завод республикымнай промышленностиин томо предприятинуудай нэгэн болоһоор үнинэй. Тус заводой хүдэлмэришэд жэл бүхэндэ хэдэн миллион дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргана. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада шэлэй заводойхид үйлэдбэри дээрээ техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө ехэ оролдолго гаргажа, ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Тиигэжэ Эхэ оронойнгоо шэнэ барилганудта шухала хэрэгтэй шэл элбэгээр гаргана.

Заводой хүдэлмэришэд шэл хайлуулдаг пеэшэнийе удаан саг соо ашаглаха асуудалда шухала анхарал хандуулна. Бүри һая болотор эндэхи пеэшэнийе 10—12 һара соо нэгэ дахин капитальнаар заһабарилдаг байгаа. Имагтал хараалагдаһан саг болзор соонь заһабари хэбэл пеэшэн һайнаар ашаглагдадаг байгаа. Һүүлэй үедэ техническэ хаpyyһалга дээрэ түрүү арга хэрэглэжэ, шэл хайлуулдаг пеэшэнээ капитальна заһабаригүйгөөр аяар 21 һара соо ашаглажа шадаа. Ингэжэ түрүү заводой коллектив хахад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатай һайнаар дүүргээд, түсэбһөө гадуур 169 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл гаргаһан байна. Хахад жэлэй үнгэрхэтэй зэргэ пеэшэн капитальна заһабарида табигдаха байгаа. Теэд түрүү технологиин ашаар 23 һарын туршада таһалгаряагүйгөөр ашаглагдаһан зандаа.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл түхеэрэлгэнүүдээ хараалагдаһан болзорһоонь удаан саг соо ашаглахын тула заһабари хэхэдээ ямар хэрэгсэлэйнь ехээр муудаһые һайса тодорхойлно. Түхеэрэлгэнүүдые хараалагдаһан болзорһоонь үни удаан саг соо заһабаригүйгөөр ашаглаха асуудалда зорюулагдаһан олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн, олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, шэл хайлуулдаг пеэшэнэй түргэнөөр муудадаг детальнуудые һайжаруулха асуудалда гол анхарал хандуулагдана. Мүн пеэшэнийе зүбөөр ашаглаха гурим тодорхойлон зохёогдоо.

Пеэшэнээ хараалагдаһан болзорһоонь удаан саг соо ашаглаха ябадал заһабарилгын шанарһаа ехээр дулдыдаха байна. Тиимэһээ заһабари һайн шанартайгаар хэхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргагдадаг болоо. Илангаяа түргөөр элэдэг частьнуудые һайнаар заһабарилха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Урдань хүнэй бар хүсөөр хэгдэдэг ажал оньһон аргаар бүтээгдэнэ. Мүн пеэшэн заһабарилгын хүдэлмэридэ олон янзын ажал оньһожоруулагдаа. Шэл хайлуулдаг пеэшэнийе бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха талаар үшөө хэдэн хэмжээ ябуулга хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байна. Үйлэдбэриин зарим шухала хубииень автомат техникээр бүтээгдэдэг болоо. Хэрбээ урдань регенераторнуудые таарyyлжа табихын тула пеэшэн заатагүй зогсоохо ушар гарадаг байгаа һаа, мүнөө энэ ажал үйлэдбэридэ ямаршье һаадгүйгөөр дүүргэгдэнэ. Гадна пеэшэн зогсоонгүйгөөр зарим юумыень һэлгэжэ шадаха болоһон ушарай үшөө нүгөө һайн талань юуб гэхэдэ, таһалдалгүйгөөр, нэгэ жэгдээр ажаллаха арга хангана.

Заводой хүдэлмэришэд техническэ дэбжэлтэ туйлаха талаар ехэ ажал бүтээжэ, продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө амжалтатай һайнаар дүүргэжэ байна. Нёдондо тус заводойхид түлеэнэй орондо шулуу нүүрһэ хэрэглэжэ эхилээ. Түлеэ түлихэдэ гарадаг хэрэгтэй генераторна гааз абахын тула энээнһээ урда суудхэ бүхэндэ 550 кубометр түлеэ галдадаг байгаа. Харин мүнөө шулуу нүүрһэн хэрэглэгдэнэ. Урдань түлеэ бэлэдхэжэ байһан 80 хүдэлмэришэд сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда табигданхай.

Заводые шэнэдхэн байгуулха, техническэ дэбжэлтэ туйлаха асуудал шиидхэгдэхэдээ тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэн хоёр дахин ехэ болгогдожо, урдынхиһаа хэдэн миллион дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргагдадаг болохо. Сонхын шэлһээ гадна ондоо янзын продукци, тусхайлбал, шэлэй волокно, тэһэрдэггүй шэл, шэлэй хүбэн гэхэ мэтые үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо юм.

Шэл хайлуулдаг пеэшэн, мүн бусад түхеэрэлгэнүүдээ ашагтай һайнаар хэрэглэхэ арга боломжо хангажа байһан тус заводойхид техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ ойрын сагта бүри һайн үрэ дүн туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

В. ПОПОВ, инженер.

Алексей БАДАЕВ

Хооһон талмайда ургаһан сэсэгүүд

Хооһон талмай байгаа бэлэй эндэ —
Хэндэшье хэрэггүй хооһон талмай...
Үдхэн халаахайгаар зундаа хушагдадаг,
Үрмэдэһөөр,
Үжэнгиреэр үнэр гутадаг.
Консервын хооһон баанха,
Хэрэгээ болиһон шархи,
Дүүргэгдээгүй хүсэл,
Бэелүүлэгдээгүй һанал
Абаашажа хаядаг талмай...
Тойроод энээгүүр түрисэлдэнэ,
Хүнүүд шэнги, һонюуша
Хүжүүн томо гэрнүүд.
Талмай дээгүүр, тохорюундал,
Урагша хойшоо алхалалдана
Үндэр электрын мачтанууд.
Шэнэхэн асфальт шүргөөгшэ
Шиинын һүлэмхи һаршаганаагаар,
Огторгойдо һаяхан мүндэлэгшэ
Одон — «Космосой» пишаганаагаар,
Олоной будэхи абяагаар
Оршон тойрон ажабайдал
Үргэлжэлжэ байһанаа гэршэлнэ.
Хооһон талмай байгаа бэлэй эндэ —
Хэндэшье хэрэггүй хооһон талмай.
Харин мүнөө барандаа
«Хайшаа һайхам» — гээд ухаа алдаа.
Хооһон талмай угаа хананги,
Хүнэй магтаалһаа сэсэглэһэн шэнги.
Энэ апрелиин нэгэ үглөөгүүр
Эрээлхэдэжэ байгаа ногоон сооһоо
Тугшад мэтээр, түрүүлэн
Наран өөдэ дүүлин,
Агаар өөдэ дүүлин —
Ажа амидаралда дүүлин,
Урихаһаар энеэбхилнэ сэсэгүүд,
Уладай ухаае гайхуулан.
Энеэбхилэлдээшэ эдэ сэсэгүүд —
Элбэг һайхан, улаалзай бэшэл,
Хадхуу зантай розошье бэшэл,
Хүдөөгэй гоёмсог басагадшуу
Хөөрхэн жиирэй сэсэгүүд лэ!
Шодогор ядагар толгойнуудтаа
Шарахан малгайнуудые үмдэнхэй.
Шүүдэрэй дуһал-һиихэнүүдые
Шэхэндээ дарайса зүүнхэй.
Гэнтэ хүнүүд хүхишэһэн шэнги,
Гэгээн агаар һонор шэнги.
Али нэгэн
Адхажархёо ха гү дүхии —
Шэлэмэ үнэртэй
Шэнэ марҗын дүхии?
Анханай журналист һэн хойноо
Асуубаб нигэжэ сэсэгүүдһээ:
— Нэрээ хэлэжэ хайрлыт даа
Намдаа, хайрата сэсэгүүдни?
(Ботаникаар һулаяа нюунагүйб!)
Байза, юундэ харюусанагүйбта?!
Магад нэрэгүй нэхытэнүүд гүт?
Мэлигэн томо дэлхэйе
Мэнэ һаяхан харахадаа,
Нүүрһэнэй эһэндэ харлахадаа,
Нефтиин үнэртэ хахахадаа,
Түмэн баясхаланта нюдэдэй
Түбшэн энхэрэлынь хубаалдахадаа —
Толгойгоо, али, эрьебэ гүт?
Баһа юундэ харюусанагүйбта?
Бүшье харюусыт даа, шухала бэшэ.
Баранһаа түрүүн ниислэл хотодо
Бадаран гараһантнай тон шухала,
Баранһаа түрүүн...
Гагарин Титов хоёрой
Газар юртэмсые тойрон
Эгээ түрүүн замбуулинда
Эрьелдэһэн мэтэ...
һайхан сэсэгүүдни, харюусыт даа
һүүлшын нэгэ асуудалда:
Хооһон талмайе шэмэглэхэеэ,
Хүнүүдтэ баясхалан хэшэглэхэеэ,
Тухайлхада, хүрьһэ сүмэ харбан,
Түрүүн баранһаа сэсэглэхэ гээшэ
Хүшэр лэ байгаа гү даа,
Хэмжээгүй хүшэр?..

...ээ. Мүнөө үедэ таряан түсэб-...аагдажа байнхай. һаяар 8 ...р таряа гүрэнэй амбаарта ...социалис уялгаяа бэелүүлхэб-...

Ж. Гармаев,
...хаанай совхозой директор.

...ргэлтые шалгая!

...ЭДӨӨ БОЛОХОНЬ

...ригданхай. Тэрэнь мүнөө болотор хуряагдаагүй, гээлтэ хоролтодо орожо, поли дээрээ хэбтэһээр. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй харгы дээрэ, нэгэдэхи отделенидэ таригдаһан горохой полидо ерэхэдэмнай, «СК-3» түхэлэй гурбан комбайн зэргэлжэ байба. Мэдэхэдэ баал шиигтэй, комбайнууднай ябанагүй гэһэн шалтаг бариад, комбайнернууд һанаа амархан тамхилжа һуубад. Хажуудань отделениие эрхилэгшэ нүхэр Антонов мотоциклаа унанхай элдэб онтохонуудые хөөрэжэ, хүхэ энеэдэ гаргажа байба. Хуряагдаһан нэрэтэй полинь мүндэрэй ороһондол дүн сагаан гороохой ороһоор хушагдашанхай. Горохотнай юундэ иитэрээ гээлтэдэ ороноб гэжэ түрүүшын комбайнерһаа һурахада:

—Главна агроном Ижевский гээшэһээ һурагты,—гээд сэхэ харюусаба.

—Юундэ гээгдэнэб гэхэдэ, хурялгамнай хожомдоо бшуу. Орооһонойнь буурсаг задараад лэ, горохонь унана ха юм,—гээд, нүгөөдэнь нэмэбэ.

Нэгэдэхи отделенидэ таригдаһан 113 гектарайнь миин 60-ниинь хуряагдаа. Эндэхи га бүхэнһөө дунда зэргээр 5 центнер тухай горох гарана. Хэрбээ саг болзор соонь хуряагаа һаань, гектарай адагынь 7—8 центнер абтаха байгаа. Мүнөө эндэ гектарай 2—2,5 центнер горох гээгдэнэ. Юугээ хаража, хаагуураа ябадаг главна агроном гээшэб?

Механизаторнуудтай уулзаад хөөрэлдэхэдэ, эмхидхэлэй болон партийна хүдэлмэриин һулаар табигдаһаниинь эли болоно.

—Хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгые үдэр бүри мэдэхэһээ байтагай,

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Арбан зургаадахи жэлээ механизатораар хүдэлжэ байһан Охин-Булагай совхозой нэгэдэхи отделениин комбайнер Антон Прокопьевич Коробенковой агрегат 8.30 гектарай орондо үдэртөө «СК-3» комбайнаар 20—25 га таряа суглуулан сохино. Зураг дээрэ: А. Коробенков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Дамжуулгын тугта хүртэбэ

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд Мухар-Шэбэрэй таряашадай үүсхэлые һайшаан дэмжээд, Эхэ орондоо 60 мянган пүүд эрхим шанартай шэниисэ тушаахын түлөө тэмсэжэ байнад.

Түрүүшын үдэрһөө эршэмтэй шангаар хүдэлжэ, хамта дээрээ 1500 гектарай ургаса унагаагаад байна. Колхозой үргэн ехэ полинуудта 7 лафетнэ жатка, баал болгохо түхеэрэлгэтэй «С-6» маркын 4 комбайн хоорондоо мүрысэн хүдэлнэ.

Колхозой правлени, партийна органнзаци социалис мүрысөөнэй дүн 5 хоног бүри гаргажа, түрүүшүүлдэ шан барюулжа урмашуулна. Жэшээлхэдэ, «С-6» маркын комбайные жолоодогшо Ананий Петров халаан соогоо гурбан даабари дүүргэжэ, дамжуулгын багахан Улаан туг, нэгэ хони шан болгон абаа. Лафетнэ жаткын машинист Каштрат Григорьев, Михаил Перелыгин гэгшэд үдэр бүри 40 га хадажа, мүн лэ магтаал хайрада хүртэнэ.

Мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан механизаторнууд гансашье колхоз соогоо бэшэ, мүн аймаг доторoo сууда гаранхай.

Социалис мүрысөөнэй 5 хоногой дүнгөөр колхозой таряашад аймаг доторoo түрүүлжэ, КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Д. Цыденжапов.

Коммунизм ажал хоёр таһаршагүй холбоотой

бодол, ажал хүсэлөөр лэ байгуулагдаһан байна.

Ажал хадаа Фридрих Энгельсын бэшэгшээр, хүниие хүн болгоһон юм. Имагтал ажалай ашаар хүн дэлхэйн бусад амитадһаа илгаран гараа. Ажалай ашаар лэ хүнэй гайхамшагта оюун ухаан, хүсэ шадал бадаран хүгжөө юм. Тиимэһээ, хүн түрэлтэнэй түүхэ—нэн түрүүн ажалай түүхэ, зохёон байгуулгын түүхэ гээшэ. Ажал хүдэлмэриһөө гадуур хүнэй ажамидарал удха түгэлдэр, үнэр баян, үнэхөөрөө зол жаргалтай байхагүй.

Ажал тухай, ажалша хүн тухай дуу, домогууд, уран хурса үгэнүүд, хэнэйшье мэдэхээр, манай буряад арадта ехэ олон бии. Иимэнүүд нэгэ хэдэн удха түгэлдэр буряад арадай аман үгэнүүдые жэшээ болгоё:

Ажал хэһэн хүн ама садхалан,
Ажалша хүн
Арад зондоо хүндэтэй,
Хүдэлмэришэ хүн
Хүн зондоо хүндэтэй.

ДАРЛАЛТАТА ОБЩЕСТВЫН ҮЕДЭ АЖАЛ ЯМАР БАЙГААБ?

Хүн түрэлтэнэй түүхэ элдэб янзын ниитын байгуулалтануудые үзөө юм. Хүн амитанай эртэ урда сагта богоол эзэмдэлгэтэ байгуулалта эзэрхэн зонхилжо байгаа, тэрэнэй орондо феодальна байгуулалта ерэжэ, удаань капиталис байгуулалта болоһон юм. Хэдэн зуун жэлэй туршада ниитын нэгэ байгуулалта нүгөөдөөрөө һэлгэгдэжэ байбашье, хүн хүниие дарлаха ёһо журам ходоодоо үлэдэг, харин мэхэ гохонь ондоо болодог байгаа. Хүн зоной ажал сүлөөтэ бэшэ зандаа үлэдэг һэн.

Социальна талаараа жэгдэ бэшэ, эрхэ сүлөөгүй, дарлалта мүлжэлгын ёһо гуримда үндэһэлжэ байһан обществодохи ажал хадаа хүн зоной хоро шарыень бусалгана, дурынь гутаана, хүндэ хүшэр байхаһаа гадна, нэрэ солыень доромжолно.

Зүгөөр энэ хадаа ажалша олониитэ ажал хүдэлмэридэ юрэнхыдөө дурагүйдэнэ гэһэн удхатай бэшэ. Гансал дарлагшадай аша туһада ажал хэхэеэ дурагүйдэнэ, эсэргүүсэнэ. Ажамидаралай гол үндэһэн болохо юрэнхы ажалые зон ехээр сэгнэжэ, дура зоригтойгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр тэрээндэ хандадаг. Ажалша хүн зон юрэнхы ажалһаа сүлөөрхэеэ тэмсэнэ бэшэ, харин дарлалта, мүлжэлгэһөө ажалые сүлөөлхэеэ тэмсэнэ, бүхы обществынгоо урган хүгжэхынь, зол жаргалай түлөө ажаллаха аргатай болохын түлөө тэмсэнэ.

СОЦИАЛИЗМЫН ҮЕДЭ АЖАЛ СҮЛӨӨТЭ, ЗОХЁОН БАЙГУУЛХЫ ШЭНЖЭТЭЙ БОЛОО

Хүн хүниие дарлаха ёһо гурим дээрэ үндэһэлһэн хуушанай дэлхэйе бута сохижо, Агууехэ Октябриин социалис революци сүлөөтэ ажалаар зохёон байгуулагдаха шэнэ дэлхэйн эхи заха табиһан юм. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүшынхеэ ажал бодото дээрээ дэлхэйн эгээл дээдэ эзэниинь болобо.

Иимэһээ ажалай шэнжэ, шанарынь, обществын зүгһөө, мүн тус тус хүн зоной зүгһөөшье ажалда хандалгань үндэһөөрөө хубилба. Бүхы дарлалтата обществонуудта ажал болбол баалалтын, хүнэй нэрэ хүндые гутааһан хэрэг байгаа. Харин шэнэ социалис обществодо ажалые алдар солын, шэн зоригой, габьяа, баатаршалгын хэрэг гэжэ тоолоно.

Хүн өөртөө, бүхы обществынгоо аша туһада ажаллахадаа ямар баргадашагүй ехэ эршэ зоригтойб гэжэ социалис общество бүхы дэлхэйдэ харуулба. Баатарлиг габшагай ажалаараа совет хүн Эхэ оронойнгоо ажабайдалые шэнэдхэн хубилгаа.

Социалис ажалай гол шэнжэнь ямарнууд бэ?

Социалис обществодо хүнэй хүниие дарлаха ябадал усадхагдаа, дарлалтын эшэ үндэһэн болодог ажалай хэрэгсэлнүүдтэ энгэй зөөри болюулагдаа. Тиигэжэ социализмын үедэ ажал гээшэ сүлөөлэгдөө, бүрин эрхэтэ хүнэй хэдэг, обществынгоо аша туһада хэдэг ажал болобо.

Социалис обществодохи ажал бүгэдэниитын шанар шэнжэтэй. Энэ юун гэһэн удхатайб гэбэл, ажал хадаа бүхы ангинуудай болон социальна бүлэгүүдэй, обществын бүхы гэшүүдэй уялгата хэрэг мүн «Ажал хээгүй хүн—ама хооһон» гэһэн удхатайгаар энэ ёһо гурим бэелүүлэгдэнэ.

Социалис общество дотор «хүн бүхэнһөө шадал зэргээрнь—хүн бүхэндэ хэһэн ажалайнь зэргээр» гэһэн ёһо гурим бэелүүлэгдэнэ. Энэ юун гэһэн удхатайб гэбэл, иимэ: хүн эршэтэй һайнаар хүдэлмэрилхэ тумаа, ехэ түлөөһэ абаха. Хүнэй хэрэглэхэ юумые хэһэн ажалаар хубаарилха гурим хадаа социализмын гол шухала илгаануудай нэгэниинь юм.

Хүдэлмэришэдтэ хэһэн лэ ажалайнь хэмжээгээр түлбэри үгэхэ гээшэ хэнэй ямар хүдэлмэри, хэды шэнээн хэһэниие, тэрэнэйнгээ түлөө түлбэри абаһаниие обществын зүгһөө саг үргэлжэ хиналта хэжэ байха арга олгоно. Иимэ хиналта хадаа ажалһаа хүлжэхэ ябадалтай эрид шууд тэмсэхэдэ туһатай.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

...партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд мүнөө жэлэй баян ургасаяа гээлтэ хоролтогүй... Энэ колхозой тракторист Иван Бадмаевич Будажапов, комбайнер Радна Урбагаевич Балданов «С-... Василий Гармаевич Будаев «СК-3» комбайнаар тус тустаа үдэр бүри 20—20 гектарай таряа суглуулан... Хилгана нютагта таряа суглуулан сохижо ябана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Хилын саанаһаа

В. И. Ленинэй зохёолнуудай хүсэд суглуулбариин юһэдэхи том румын хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

БУХАРЕСТ, сентябриин 4. (ТАСС). В. И. Ленинэй зохёолнуудай хүсэд суглуулбариин юһэдэхи томые РНР-эй политическэ литературын гүрэнэй хэблэл румын хэлэн дээрэ барлан гаргаба.

Америкынхид худал тунхаг тараажа, зониие айлгаба

ЛОНДОН, сентябриин 4. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Тегеранһаа ингэжэ дамжуулна:

Һүниин тэн багта газар дахяад тон ехээр хүдэлхэнь гэһэн мэдээсэл Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй телевизионно станци үсэгэлдэр үдэшэ дамжуулаа. Тэрэнэй һүүлээр Тегеранай хоёр миллион тосто хүн зон бултадаа һүрдэн айжа үйлсэнүүдтэ гүйлдэжэ гараа.

Хэдэн мянган машинанууд бүхэли гэр бүлынхидые болон зөөри хогшолыень шэрээд городһоо гүйлгэлдэжэ гараа.

Дамжуулагдаһан энэ мэдээсэлэй сохом зүб байһаниие мэдэжэ абахые хүсэһэн хүнүүд полициин участогуудта, США-гай посольстводо, премьер-министрын канцелярида таһалгаряагүй телефоноор хонхододог байгаа.

Газарай хүдэлхэдэ гэмтэжэ үхэгшэдэй дурасхаалда зорюулагдан, орон дотор шанал-гашуудалай болоһонтой дашарамдуулан дамжуулганууда зогсооһон Тегеранай радио газар шэнээр хүдэлхэгүй гэжэ хүн зониие хожомшог болоһон хойно найдуулаад, гэр байрадаа бусажа, һанаа амар нойрсохыень тэдэндэ һанамжалан хэлэһэн байна.

Газар дахяад хүдэлхэнь гэжэ Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй телевизионно станцяар «бодолгүй» мэдүүлгэ хэһэнэй түлөө хүлисэл гуйжа США-һаа Иранда байдаг элшэн сайд Иранай премьер-министртэ мүнөөдэр ороо.

Элшэн сайдай мэдүүлһэнэй ёһоор, «полициин дээдэ тушаалта ноён» гээшэб гэжэ өөрыгөө нэрлэһэн танигдаагүй хүнэй телевизионно станцида телефоноор хонходоод, Тегеранда газар ехээр хүдэлхээ байна гэһэн «онсо яаралтай» мэдээсэл дамжуулхые гуйһанайнь һүүлээр телевиденеэр мэдээсэл хэгдэһэн байна.

Алжиртахи байдал

АЛЖИР, сентябриин 4. (ТАСС). Национальна арадай армиин (ННА) генеральна штаб сентябриин 3-най һүни коммюнике толилоо. Национальна сүлөөрэлгын фронтын политбюрое дэмжэдэг Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин частьнууд мүнөө ингэжэ нэрлэгдэдэг болонхой. Коммюнике соонь ингэжэ мэдээсэгдэнэ. Зэбсэгтэ хүсэнүүд хадаа «ФНО-гой политическэ бюрогой, засагай гансахан лэ хуулита органой захиралтые дүүргэлтэ болгон, Алжир городые харюусалгагүй, ушар ёһо мэдэдэггүй бүлэг хүнүүдэй эзэрхэлгэһээ сүлөөлхын тулада тус город тээшэ дабшажа ябана».

Олон городууд болон һууриин газарнууд, тэрэ тоодо Богари, Айн Эль-Хаджейль, Сиди Айса болон бусад ФНО-гой политбюрогой үнэн сэхэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хиналта доро ороо гэжэ коммюнике соо заагдана.

Үймөө татаһан 4-дэхи сэрэгэй округто эсэргүү ябуулгануудта хабаадалсажа байһан 6-дахи сэрэгэй округой штаб мүн лэ мэдээсэл толилоо. Тэрээн соонь ингэжэ заагдана. Бронемашинанууд болон артиллереэр зэбсэглэгдэһэн хэдэн полкнуудһаа бүридэһэн хүсэнүүд хабаадана. 4-дэхи сэрэгэй округой зарим частьнууд—табан рото политбюродо үнэн сэхэ байдаг сэрэгүүдэй тала руу ороо гэжэ ФНО-гой политбюрогой мэдээсэлнүүд соо тэмдэглэгдэнэ.

4-дэхи сэрэгэй округой командовани национальна арадай армиин частьнуудые буудаха гэһэн захиралта өөрычгөө солдадуудта үгэһэн байна. Тэрээнһээ уламжалан 5-дахи сэрэгэй округой частьнууд сентябриин 3-най үдэр хэдэн дахин буудуулжа, зарим хохидолдо ороо гэжэ мэдээсэлнүүд соо мүн лэ заагдана.

4-дэхи сэрэгэй округой частьнууд сухарижа ябахадаа харгынууд дээрэ минэнүүдые табина, хүүргэнүүдые тэһэлнэ гэжэ ФНО-гой политбюро Алжирай хүн зондо дуулгаха зуураа, эдэ хэмжээнүүд национальна арадай армиин солдадуудай дабшалтые һаатуулхагүй гэжэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Богариһаа Алжир ороһон харгы дээрэ бүхэжэхые 4-дэхи сэрэгэй округой командовани эрмэлзэдэг байха юм. Зэбсэгтэ солдадуудые шэрэһэн ашаанай машинанууд Алжир городһоо урагшаа 50 километртэ Буфарик Блида хоёрой хоорондохи участогта эльгээгдэнэ.

Добтолжо ябаһан национальна арадай армиин частьнуудта эсэргүүсэлтэ үзүүлхын тулада Алжир город шадарай Шиффа гэжэ жалгые болон хада гүбөөнүүдые хэрэглэхые 4-дэхи сэрэгэй округой командовани һанаашалжа байнхай гэжэ тухайлагдана.

хүбүүнэй хүндэлэлдэ зорюулан юрөөл табяа. Арадуудай ленинскэ хани барисаа улам бэхижүүлхыень, коммунизмын илан мандахын тулада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлхыень ажалшадые тэрэ уряалаа.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Н. С. Хрущевто амаршалгын бэшэг эльгээхэ гэжэ митингдэ хабаадагшад шиидхэһэн байна.

Тиигээд олон зоной хабаадалгатай демонстраци болоо.

Үдэшэнь КПСС-эй Чувашиин обком, Чувашиин АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет лётчик-космонавт Андриян Григорьевич Николаевай хүндэлэлдэ зорюулһан уулзалга хээ.

Баатар-космонавт Чувашида хэдэн хоног соо айлшалха юм.

А. СТУДЕНЕЦКИЙ, (ТАСС-ай корр).

ЧЕБОКСАРЫ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Суута гараһан ковёр

Хитадай Арадай республикын Тяньцзинь городто гаргагдадаг ковёр хариин гүрэнүүдтэ суута гаранхай. Элдэб олон үнгэтэй утаһаар оёһон янза бүриин ковёрнууд энэ Тяньцзинь городой фабрикада гаргагдадаг юм. Ороной баруун хойно оршодог Синьцзянһаа, Дотор Монголой эхи захагүй талаһаа багсалагдаһан шэрүүн нооһон асарагдадаг байна. Тиигээд энэ нооһон Тяньцзинай суута урашуулай гарта орожо, эрхим шанартай, элдэб һайхан үнгэтэй ковёр оёгдодог байха юм.

Иимэ һайхан ковёрнууд 200 жэлэй саада тээ эндэ түрүүлэн бүтээгдэжэ эхилһэн түүхэтэй. Зүгөөр арадай засагай жэлнүүдэй үедэ энэ хэрэг ёһотойгоор хүгжөөгдэһэн байна.

Ковёрнуудые хэдэг фабрикада 1300 хүн ажалладаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ фабрикын хүдэлмэрилэгшэд 5.740 мянган юань сэнтэй продукци гүрэндэ үгэһэн байна. Нооһо сэбэрлэхэ, угааха, ээрэхэ, будаха хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Зүгөөр тон орёо, уран нарин хүдэлмэриие тусхай мэргэжэһэн хүнүүд хэдэг. Фабрикадань хамтадаа 115 станогууд бии. Эндэ хүдэлэгшэдэй 60 гаран процентнь эхэнэрнүүд.

Мүнөө үедэ эндэ 60 гаран янзын зурагуудтай ковёрнууд гаргагдана. Гадна фабрикада уран һайханай панно наринаар бүтээгдэдэг. Тиигэжэ Хитадай арадай-сүлөөрэлгын армиин бии болоһон тухай—«Наньчанда болоһон восстани» гэжэ зураг оёжо бүтээһэн юм.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада Тяньцзинай урашуулай ажабайдал ехээр хубилаа. Клуб, үхибүүдэй эмхи зургаанууд нээгдээ, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй байра байдал һайжаруулагдаа. Урдань эндэхи урашуул бултадаа үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан юм. Харин мүнөө тэдэнэр элдэб һургуулинуудта һураха, дээдэ эрдэмтэй болохо аргатай.

Энэ жэлдэ 1959 онойхидо орходоо дүрбэ дахин ехэ продукци фабрикын хүдэлмэрилэгшэд гаргахань. Эндэ уралан бүтээгдэһэн элдэб янзын ковёрнууд дэлхэйн 40 гаран оронуудта, тэрэ тоодо Советскэ Союзда, социалис можын бусад оронуудта, гадна Англи, Франци, Канада, Латиин Америкэ, Азиин Зүүн урда зүгэй оронуудта абаашагдадаг.

Шэнэ сортын помидор

Венгриин Сирак тосхоной гүрэнэй ажахын директор Ласло Надем гэгшэ шэнэ сортын помидор бии болгоо. Нэгэ эшэһээ 4—5 килограмм помидор абтадаг байха юм. Нэгэ хольд (0,57 гектар) газарһаа 350 центнер хүрэтэр помидор абтаха байна бшуу. Венгридэ таригдадаг, мүн түргөөр эдеэшэдэг совет сортын помидорой үрэ холижо, иимэ шэнэ сорт бии болгоо. Иимэ сортын помидор Венгридэ таригдадаг байһан помидорһоо һараар урид эдеэшэдэг.

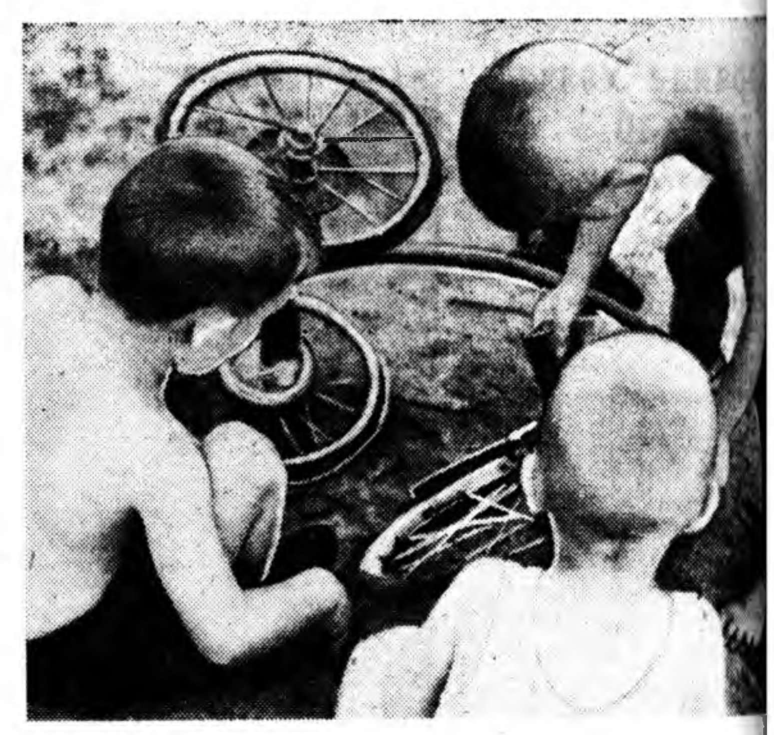

Бидэшье спортсменүүд болохобди. А. МАНТАЕВАЙ фото

Футболистнуудай мүрысөөн

«Б» классай футболистнуудай мүрысөөндэ РСФСР соогоо түрүү һуури эзэлхын түлөө шанга тулалдаанууд Сибириин, Алас Дурнын городуудта болоһон байна. 9-дэхи ээлжээнэй мүрысөөндэ манай республикын «Байкал» командынхид Эрхүү городой «Ангара» командатай наадаа. Хоёр талынхид 90 минутын турша соо шадал соогоо наадабашье, 0—0 тоотойгоор тэнсээ. Томскын, Благовещенскын (Амуртахи) командунууд мүн лэ 0:0 тоотойгоор тэнсэбэ.

Комсомольск-на-Амуре городто футболистнуудай мүрысөөн боложо, тэндэхи «Авангард» Владивостогой «Луч» командатай наадаад, ...риинхидые 2:0 тоотойг... ляа.

Барнаулда болоһон ... сөөндэ нютагай «Тем... мандынхид Кемерово... «Химик» командатай ... айлшадтаа 4:0 тоо... шүүгдээ.

Омскын «Иртыш» ... дынхид Прокопьевскы... тёрнуудтай нютаг дээр... забашье, 1:2 тоотойгоор... дэбэ. Манай хүршэ, ... «Забайкалец» команда... ноярскын «Локомоти... мандатай нютаг дээрэ... дажа, 1:1 тоотойгоор т... байна.

И. Полик...

Буряадай велосипедистнүүдэй амжалт...

Сибириин, Алас Дурнын бэрхэ велосипедистнүүд һаяхан Омско областьдо сугларжа, хэдэн үдэрэй турша соо хүсэеэ үзэлсэһэн байна.

Велосипедистнүүдэй урилдаанда Омско, Тюменскэ, Томско областьнуудай, Алтайн, Красноярска, Приморииин хизаарнуудай бэрхэ спортсменүүд хабаадалсаа.

41 бэрхэшүүл Омск—Красноярск—Омск гэһэн замаар (84 километр) түрүүшын мүрысөөндэ урилдаба. Түрүү һуури нэжээдээрэ эзэлхын түлөө урилдаанда Г. Павлухин (Омск), командануудай дунда түрүү һууриин түлөө мүрысөөндэ Омскын команда 1-дэхи һуурида гараа. 2-дохи һуурида примориинхид, 3-дахи һуурида буряадайхид гараба. Мүрысөөнэй 2-дохи шата Омск—Павлоградск—Омск (164 километр) гэһэн замаар болоо.

Омскынхид энэ урилдаанда мүн лэ түрүүлбэ. Буряадай велосипедистнүүд 2-дохи алтайнхид 3-дахи һуури эзэлээ. Мүрысөөнэй 3-дахи шатада Омскһоо Русская поляна хүрэтэр 150 километрэй газарта урилдахадаа, Буряадай спортсменүүд шалгаран гараһан байна. Омскынхид 2-дохи һуури эзэлээ. Манай спортсмен В. Горюнов 150 километрэй зайе 5 час 6 минута 16 секундэ соо гаталба. Командануудай хоорондо болоһон мүрысөөндэ манай команда 2-дохи һуури эзэлээ.

Мүрысөөнэй 4-дэхи шатада (Русская поляна—Омск) һорёон улам шангадажа, манай спортсменүүд омскынхидһоо 8 секундаар ...

Мүрысөөнэй 5-дахи шаты... (Омскһоо Саргатка хүрэтэр ... лометртэ) манай спортсме... мандануудай дунда 2-дохи ... эзэлһэн байна. Өөһэд ... мүрысөөндэ 5-дахи урилд... лээр В. Горюнов 3-дахи ... гараа. Энэ спортсмен Омск... тын мастернууд Г. Павл... Соколов гэгшэдтэ булигдаа...

Саргатка—Омск замаар ... нэй 6-дахи шатын эхилхэ... Үдын спортсменүүд Б. За... километрэй зайе 3 час 18 ... та 7 секунда соо гаталба... һууриие Зайкинай нютага... бүүн, спортын мастер В. ... эзэлээ. Тиигэжэ Буряадай ... мүрысөөнэй 6-дахи шатын ... дэ очкогоороо омскынхид...

Омск—Консервын завод... һэн замаар 100 километр... һүүлшын урилдаанай ... Б. Зайкин дахинаа шалга... гэбэшье Г. Павлухинһаа ... сантиметрээр гээгдээ.

Мүрысөөн дүүрэжэ, спо... түбэг бэрхэшээлтэй 904 ... газараар ябажа гараһан ... мүрысөөндэ омскынхид 1-... ри эзэлээ. 2-дохи һуу... ряадай команда гараа. Ма... сменүүд Н. Стряпунин, Б. ... гэгшэд энэ мүрысөөндэ о... гаржа, СССР-эй спортын ... хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүр... тэй болоо.

А. ...

Хямда сэнтэй мяха абахын түлөө

Хүдөө ажахые электрификациялха бүхэсоюзна научно-шэнжэлхы институдай хүдэлмэрилэгшэд — зоотехник В. И. Павленко, конструктор П. А. Тертышников, инженер Г. В. Ламонов гэгшэд ашатай һайн дурадхал оруулаа. Эдэнэр гахайнуудые түлжүүлхэ, шахаха шэнэ арга зохёоһон байна. СССР-эй арадай ажахын амжалтануудай выставкада эдэ аргануд үргэнөөр тунхаглагдана. Эдэ аргануд тухай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ лекцинүүд уншагдана, шэнэ технологиин ёһоор гахайн фермэ тэндэ түхеэрэгдэнхэй.

— Оньһото машинануудые заатагүйл хэрэгтэй газартань хэрэглэхэ зорилго табинабди. Хэрбээ байрaяа малай өөһэдөө сэбэр байлгадаг һаань, байрыень сэбэрлэхэ хэрэг оньһожоруулһанай хэрэггүй бэшэ гү? Өөрынгөө байдаг байрые нэгэшье амитан, тэрэ тоодо гахайшье муухай болгодоггүй байха юм. Зүгөөр гахайе нэгэ газарта хаажархёо һаа, тэндээ шабааһалдаг байна бшуу,— гэжэ выставкада ерэһэн хүнүүдтэ нүхэр Павленко хөөрэнэ.

Гахайн тэжээлые шанаа һаа дээрэ гээд үнинэй тоологдодог байгаа. Элдэб үбшэнэй тараагдахагүйн түлөө городуудта суглуулагдаһан эдеэ хоолой үлдэсэнүүдые шанаха хэрэгтэй ааб даа. Харин бусад тэжээлнүүдые шанаһанай хэрэгтэй гү? Зэрлиг гахайнууд шанаһан эдеэ эдидэггүй аад, ямаршьегүй һайн ябадаг ха юм. Тиимэһээ тэжээл гахайнуудаа шанагдаагүй тэжээл тон һайнаар эдихэ байна.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэ энэ зоотехник шэмэтэ тэжээлнүүдэй паста бэлдэхэ арга дурадхаа һэн. Кукурузын, свёклын, бобын болон бусад ногоон тэжээлэй паста болгогдоһон эшэ набша элдэб витаминуудаар элбэг байдаг. Харин иимэ тэжээл шанахада витаминуудынь һалашадаг юм. Гахай ходо юумэ малтажа, худхажа, эгээ амтатай зүйлнүүдыень оложо эдидэг байна бшуу. Харин бэлдэгдэһэн пастые гахайнууд бултыень эдижэрхидэг.

Инженер Ламоновтай хамта нүхэр Павленко тэжээл үйрүүлдэг түхеэрэлгэ, пастые дамжуулан абаашаха хоолой, гахайнуудай өөһэдөө эдеэлхэ тэбшэ зохёоһон юм.

Гахайнуудые түлжүүлхэ энэ шэнэ технологи колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ түргөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Энэ шэнэ аргые хэрэглэжэ, нэгэ байрада урданайхиһаа гурба дахин олон гахайнуудые байлгажа болохо. Гадна гахайнуудые һалхидахыень зорюута туужа гаргаһанай хэрэггүй болоно. Юуб гэхэдэ гахайнууд дуратай сагтаа өөһэдөө гараад ябаха байна бшуу. Иигэжэ гахайнуудай дуратайдаа гаража, орожо байхын түлөө тусгаар үүдэн гаргагданхай. Хүйтэн болоходо тэрэ нүхыень брезентээр гү, али фанераар, гахайнуудай орожо, гаража байхадань һаалта хэхэгүйгөөр, хаагданхай байдаг. Гахайн байрануудые сэбэрлэхын түлөө элдэб орёо транспортёр, оньһонуудые хэрэглэлтэгүй болоно.

Тиигээдшье тэжээл бэлдэхэ кухни хэрэггүй байна. Энэ кухнида олон хүн ажалладаг, ехэ металл, түлишэ хэрэглэгдэдэг һэн. Мүнөө эдэ бүгэдэдэ зөөри зөөшэ гаргашалагдахаяа болихо.

Москва шадарай Моссоведэй нэрэмжэтэ совхоздо ажалладаг нүхэр Филипповэй звено энэ шэнэ технологиие хэрэглэбэ. Тиигэжэ гахайн шэгнүүрэй нэмээгдэһэн центнер бүхэндэ (нэгэ хүн дээрэ бодоходо) 2,8 час гаргашалдаг байна. Англиин, Даниин, США-гай эрхим фермэнүүдтэ гахайн шэгнүүрэй нэмээгдэһэн центнер бүхэндэ 3-4 час гаргашалагдадаг юм.

Нүхэр Тертышниковэй зохёоһон тэжээл үйрүүлдэг түхеэрэлгые хэрэглэжэ, манай ажахынууд хямда сэнтэй элдэб тэжээлнүүдээр шэмэтэй һайн хоол бэлдэхэ аргатай болобо. Иигэжэ силосоор, кукурузын эшэ набшаар, хартаабхын эшээр, тыквээр, үбһэ ногоогоороше шэмэтэй һайн тэжээл бэлдэхээр. Энээнэй ашаар үнэ сэн ехэтэй концентрат тон багаар хэрэглэгдэдэг болохо байна.

Нүхэр Тертышниковэй зохёоһон тэжээл үйрүүлдэг түхеэрэлгые Тульска, Воронежско, Калужска болон бусад областьнуудай совнархозуудай предприятинууд хэдэн зуугаадаар бэлдэнэ. Хямда сэнтэй гахайн мяха ехээр абадаг болохын түлөө иимэ түхеэрэлгэнүүдые колхоз, совхозууд дуратайгаар абана.

П. РОГОЗИНСКИЙ, (ТАСС-ай корр.).

...фрикада алалга болюулха

...ральна Ассамблейн шиидхэбэриие дүүргэхэһээ ЮАР эрид арсана гэжэ мэдээжэ бшуу.

Тусхай комитет хадаа ЮАР-ай засагаархидай политикаяа үргэлжэлүүлгэһээ уламжалан харгалзалга доро байһан энэ газар нютагта хэсүү бэрхэтэй байдал тохёолдожо болохо гэжэ тэмдэглэнэ, оронийе хүтэлбэрилхэ хуулита үүргэеэ Баруун-Урда Африкада ООН-ой дүүргэхэ арга боломжо ЮАР-ай олгохын тулада эрид шанга хэмжээнүүдые абаха эрилтэ хэнэ.

...күн гэмтэжэ үхөө

...газарай хүдэлхэ үедэ 20.000 гаран хүн гэмтэжэ үхөө гэжэ мүнөө үдэшэ тэндэ соносхогдоо.

Хорото зорилготойгоор У-2 дахин ниидэбэ

США-гай правительствада СССР-эй правительствын эльгээһэн буруушаалтын ното

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Г. М. Пушкин США-гай хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Дж. М. Максуини гэгшэтэй сентябриин 4-дэ уулзажа, США-гай правительствада СССР-эй правительствын эльгээһэн буруушаалтын нотые барюулаа.

Шалгагдаһан баримтануудай ёһоор, байгша оной августын 30-да, Москвагай сагаар 19 час 21 минутада Америкын тагнуулай У-2 самолет Алас Дурна зүгэй Урда-Сахалинск городһоо урагшаа 65 километр газарта Советскэ Союзай агаарай хилэ нэбтэрбэ. Тиигээд энэ самолёт СССР-эй газар дээгүүр, СССР-тэ хабаатай уһан дээгүүр 9 минутын туршада ниидэбэ гээд ното соонь хэлэгдэнэ. Совет гүрэнэй хилые бүдүүлигээр эбдэһэн ушар хорото зорилготойгоор бэелүүлэгдэһэн хэрэг болоно.

Урдань байһан правительствын гаргадаг харата муухай хэрэг һэргээһэн ябадал бэшэ гү. Иимэ хорото аашые президент Кеннеди өөрөө шүүмжэлэн муушалһан юм. Үгы гэбэл энэнь 1960 ондо тохёолдоһон таагүй хэрэг шэнги уласхоорондын хорото зорилготой aаша болоно гү. Таагүй шэнэ aаша гаргажа, уласхоорондын байдалые үшөө дахин тон шахардуу болгохо хүсэлтэй эзэрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдэй гаргаһан aаша гээшэ гү. Иимэ асуудалда США-гай правительство тодо харюу үгэхэ ёһотой гэжэ ното соонь заагданхай.

Америкын тагнуулай У-2 самолетуудай Советскэ Союзай хилэдэ дүтүүр ниидэдэг болоһон тухай һүүлэй үедэ мэдээнүүд абтана. Советскэ Союзда эсэргүүгээр хэрэглэгдэдэг сэрэгэй баазануудыешье усадхаха хүрэтэр СССР-эй правительство харюугай хэмжээнүүдые абаха баатай болохо гээд уридшалан шанга һануулга урдань хэгдэһэн юм. Урдань хэгдэһэн иимэ уридшалан һануулгануудаа СССР-эй правительство дахин баталан тодорхойлно.

СССР-эй гүрэнэй хилые бүдүүлигээр эбдэһэн хэрэгые сэхэ шууд буруушааһан тухайгаа мэдүүлээд, США-гай эзэрхэг түримхэй aаша гаргаһан тушаа ООН-ой Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ асуудал табиха эрхэтэй байһанаа тодорхойяно.

Советскэ нотые США-гай правительствада удаарүулангүйгөөр дамжуулхаб гэжэ Дж. М. Максуини хэлэбэ.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной сентябриин 6.

...й холбоотой

...римта дээрэһээ хаража болоно. Хэрбээ 20 жэлэй хугасаа соо ажалай бүтээсэ байһан хэбээрээл байгаа һаа, 1980 ондо хараалагдаһан ниитын продуктнуудай болон национальна олзо доходой хэмжээндэ хүрэхын тулада, ганса материальна үйлэдбэриин һалбаринуудта хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй тооe таба дахин шахуу гү, али 320 миллион хүн болотор олошоруулха хэрэгтэй. Теэд манай ороной хүн зоной тоо мүнөө үедэ бүхыдөө 220 миллион байна. Тиимэһээ, бодоод үзэбэл, энэ хэрэгэй бүтэхэгүй байһаниинь элитэ.

Ойрын 10 жэлэй туршада промышленностьдахи ажалай бүтээсэ хоёр дахинһаа үлүүгээр, 20 жэл соо 4—4,5 дахин дээшэлхэ ёһотой. Хүдөө ажахыдахи ажалай бүтээсэ 10 жэл соо 2,5 дахинһаа бага бэшээр, 20 жэл соо 5—6 дахинаар дээшэлхэ. Ажалай бүтээсын ургахатай хамта ажалай үдэр богони боложол байха. Тиигэжэ, манай орондо ажалай үдэр дэлхэй дээрэ эгээл богони, эгээл бүтээсэ ехэтэй ажал болохо юм.

Совет арад коммунис байгуулалтын агууехэ зорилгонуудые хараалаа. Эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжонуудаа бэдэрэн оложо ашаглахыень, предприяти бүхэн, колхоз, совхоз бүхэн үйлэдбэриингөө түсэб ба социалис уялгануудаа дүүргэжэ байхыень партимнай уряална.

Ороноймнай промышленна предприятинуудай түрүү коллективүүд, тэдэнэй тоодо манайшье республикынхид, ажал хэрэгтээ эдэбхитэй һайнаар хандажа, өөһэдынгөө арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэжэ, продукци ехээр үйлэдбэрилэн абана. «Мүнөөдэр ехые хэбэл—үглөөдэр ехэ юумэтэй байхаш!» гэжэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн тобшо тодо үгэнүүд тэдэнэй тангаригынь болонхой. Гэбэшье ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгэй юрэнхы удхые ойлгодогшье һаа, ажалай бүтээсэ юунһээ бүридэнэб, юунһээ дулдыданаб, саг үргэлжэ тэрэнэй дээшэлхын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб, хайшан гээл һаа, ехэ продукци гаргахаб, шанарынь һайжархаб, ажалай гаргаша доошолхоб гэжэ зарим хүдэлмэрилэгшэд үшөөл һайнаар бододоггүй байна.

Машина, түхеэрэлгын хэр ашагтайгаар хэрэглэгдэжэ байһан тухай хараад үзэе. Манай олохон предприятинуудта, тэрэ тоодо Улаан-Үдын паровозо-вагонно заводто, мяха-консервын комбинадта, илангаяа барилгын организацинуудта, бусадташье хэдэн олон бүтээсэ ехэтэй машинанууд, түхеэрэлгэнүүд бүрин дүүрэнээр ашаглагдадаггүй, заримдаа миин байдаг, үгышье һаа, нэгэл халаанда хүдэлдэг. Хэрбээ эдэниие бүхы хүсөөрнь, һаадгүйгөөр ашаглабал, хэды шэнээн нэмэлтэ продукци абаха байһаниинь элитэ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ техническэ дэбжэлтэ шиидхэхы үүргэтэй. Зүгөөр манай зарим предприятинууд дээрэ шэнэ техникэ, ажалай түрүү онол аргануд һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Тиигэн гэһээ зарим газарта шэнэ машинанууд бүхэли жэлдээ складууд соогуур хэбтэдэг.

Хүдөө ажахыдахи ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд илангаяа ехэ. Мүнөө үедэ жиирэй колхоз, совхозуудта оробол, ороноймнай түрүү колхоз, совхозуудай ажалай бүтээсэ 5—6 дахин ехэ юм. Ажалай эмхидхэлые али болохоор һайжаруулха, ажахыгаа эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэхэ, техникэеэ ашагтайгаар хэрэглэхэ гээшэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, бага гаргашатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилхэ эгээл эрхим арга гэжэ түрүү дүй дүршэл дээрэһээ харагдана.

Гараараа үнеэ һаалган хадаа фермэ дээрэхи ажалай эгээл хүшэр хүндэ ажал юм. Һаалишан байхада гансал мэргэжэл шадабари, дүй дүршэл хэрэгтэй бэшэ, мүн хүсэ шадал хэрэгтэй. Тиимэһээ гараараа һаадаг нэгэ һаалишанда оройдоол 10—13 үнеэ даалгадаг байна.

Гэхэ зуура, мал ажалдахи хүндэ хүдэлмэри бүхы дээрэнь оньһожоруулһан ороноймнай түрүү ажахынуудта нэгэ һаалишан «карусель» түхэлэй оньһон аргаар 300 үнеэ һаана. Тэрэшэлэн тэжээл үгэлгэ, мал уһалалга, байра сэбэрлэлгэ гэхэ мэтын ажал мүн лэ оньһон аргаар, хүнэй бар хүсэ гаргангүйгөөр хэгдэнэ. Һүүлэй үедэ манайшье республикын колхоз, совхозууд үнеэдээ машинаар һаадаг боложо байна. Мүнөө Буряадаймнай һүнэй фермэнүүд дээрэ һаалгын 178 агрегат тодхогдонхой, тэдээгээр 12 мянган үнеэд һаагдана. Энэнь колхоз, совхозуудай бүхы һаалиин үнеэдэй 23 процентнь болоно.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм», Заганай, Ленинэй нэрэмжэтэ болон бусадшье колхозуудта гараар үнеэдые һаахаяа болинхой. Эдэ ажахынууд «ёлочко» түхэлэй һаалиин агрегат тодхоһонойнгоо ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлээ, һүнэйнгөө үнэ сэн хямдаруулаа, шанарынь һайжаруулаа, һаалишадайшье ажал нилээд хүнгэрөө. Урдань, үнеэдээ гараар һаадаг байхадаа «Коммунизм» колхоздо 26 һаалишад хүдэлдэг һэн. Машинаар һаадаг болоһоор 9 һаалишад үлөө.

Хонин ажал дээрэхи ... Гараар нооһо хайшалхада ... шэр ха юм. Үдэр соо 8-... һоо дээшые нэгэ хүн гар... хайшалдаггүй. Машинаар ... шалхада ажалай бүтээ... дээшэлнэ, нооһоной шан... на. Россин Федерациин ... лагшад-мастернууд Ник... Екатерина Якушева ... хайшалха оренбургын ... хэрэглэжэ, 2—3 минута ... хони машинаар хайшал... али долоон часай хүдэлм... тэ 162 хони хайшална. ... мнай эрхим бэрхэ хай... 1962 оной чемпионууд ... совхозой Анатолий Ва... гай совхозой Галина Д... хони машинаар хайшал... минута гаргана, 7 часай ... 100 гаран хонидые хай...

Теэд эдэ бүгэдэмнай т... алхамууд гэжэ хэлэхэ ... нөө дээрээ зарим тэдыл ... мэри оньһожоруулагдажа... рин мал ажалые компле... һожоруулга үшөөл хэги... бээ иимэ хүдэлмэри ... үрэнь бүри ехэ болохо ...

Ц. Д...

(Үргэлжэлэлынь ... гараха)

Редакторай орло... М. Н. Ни...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 2... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. реда... 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов партийной ... пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советско... тельства — 47-59, промышленности, транспорта, инфор... 35-14, культуры, литературы и искусства — 34-05... и рабселькоров — 40-49, отдел переводов и корре... — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междуго... переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00969. Зак. №...